БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

№ 22 (8244)
ЯНВАРИИН 26
СУББОТО
1957 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедтэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет хадаа Польшын Арадай Республикын сеймын һунгалтада арадай нэгэдэмэл фронтын элитэ ехэ илалта туйлаһантай дашарамдуулан ахадүү Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиие халуунаар амаршална. Арадай нэгэдэмэл фронтын гол хүсэниинь Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти болоно.

Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиие тойрон Польшын диилэнхи олонхи арад зоной нягтаар жагсанги байһые, Польшодо социализм байгуулха замаар дабшаха, социалистическэ оронуудай ахадүүгэй хани нэгэдэл бэхижүүлхэ, эб найрамдалые болон арадуудай хоорондын хани барисаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ гэжэ тэдэнэй хүсэд шиидэнги байһыень һунгалтын дүнгүүд харуулаа.

Хүндэтэ нүхэд, бүхы ажал-ябуулгадаа шэнэ ехэ амжалта туйлахыетнай таанадта хүсэнэбди.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

1957 оной январиин 24.

Чкаловска областьдо Ленинэй орден барюулагдаба

ЧКАЛОВ, январиин 23. (ТАСС). Ехэ саһан шуурган боложо байһанаа гэнтэ замхашаба. Мүнөөдэр городто дулаан, һайндэрэйхеэр хубсалһан зон олон. Шэнэ, боро газар элдүүрилэн ашаглаха хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө, 153 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааһанайнгаа түлөө Чкаловска область правительственна үндэр дээдэ шанда—Ленинэй орденд о хүртөө. Тиимэһээ Чкаловска областиин ажалшад мүнөөдэр хүхюу баяртай ябана.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин областной комитедэй болон ажалшадай депутадуудай областной Соведэй баярай заседани Горькиин нэрэмжэтэ областной драматическа театр соо болобо. Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглахадаа суурхаһан ажалшад, мүн таряа ехээр абаха тэмсэлдэ туһа үзүүлһэн промышленностиин болон транспортын түрүү хүнүүд зал соо суглараа.

Куйбышевска, Саратовска, Свердловско, Баруун Казахстанай областьнуудай болон Башкирска АССР-эй түлөөлэгшэд Чкаловска областиин ажалшадай баярай энэ заседанида байлсахаяа ерээ. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Г. М. Маленковой, областной, городской организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй болон областиин түрүү хүнүүдэй президиумдэ ерэжэ һууханя, заседанида хабаадагшад халуунаар угтаа.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Д. С. Полянский заседани нээжэ, нүхэр Г. М. Маленковто үгэ үгэбэ.

Нүхэр Г. М. МАЛЕНКОВОЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэд! СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон Коммунистическэ партиин Центральна комитедэй даалгабарие сэдьхэлээ ханан дүүргэхэ зуураа, правительственна үндэр дээдэ шан—Ленинэй орденоор танай областиин шагнагдаһантай дашарамдуулан, Чкаловска областиин ажалшадые халуунаар амаршалнаб. **(Үни удаан, нэрьемэ альга ташалга).** Мүн областиингоо хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө шэн габьяатайгаар тэмсэжэ, СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнагдаһан бүхы нүхэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалхыемни зүбшөөгыт. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Чкаловска областиин колхозниугуудай, совхозуудай болон машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй, Чкаловска областиин хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ажалдаа амжалта туйлаһыень тэмдэглээд, хүдөө ажахын 18 түрүү ажалшадта Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум олгобо. **(Альга ташалга).** Мүн 6524 хүн орден, медальнуудаар шагнагдаа. **(Альга ташалга).** Тэрэ тоодо 319 хүн Ленинэй орденоор, 689 хүн Ажалай Улаан Тугай орденоор, 1583 хүн «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор болон 3933 хүн медальнуудаар шагнагдаа.

Областиие Ленинэй орденоор шагнахадаа, мүн хүдөө ажахын олон түрүүшүүлые орден, медальнуудаар шагнахадаа манай орон дотор социализм байгуулха хэрэгтэ Чкаловска областиин бүхы ажалшадай ехэ габьяатай байһаниинь тэмдэглэгдэбэ гээшэ. **(Үни удаан альга ташалга).**

Узбекскэ, Казахска, Киргизскэ, Таджикска, Туркменскэ социалистическэ республиканууд, Алтайн болон Красноярска хизаарнууд, Воронежско, Московско, Омско, Новосибирскэ, Саратовска болон Чкаловска областьнууд хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Ленинэй орденоор шагнагдаа. **(Үни удаан альга ташалга).**

Республиканууд, хизаарнууд, областьнууд болон хүдөө ажахын олон түрүүшүүл үндэр дээдэ шанда хүртэбэ гэжэ манай агууехэ ороной бүхы арадууд ехээр баярлан мэдээд, хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ гайхамшагта амжалта туйлаһанаараа омогорхожо байна.

Коммунистическэ партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ советскэ арад 1956 ондо ехэ амжалта туйлаа. Коммунизмын материальнэ-техническэ база байгуулан бэхижүүлхэ тэмсэлдэ шэнэ ехэ алхам хэгдэбэ. Промышленна продукциие бүтээн гаргаха жэлэй түсэб 1956 ондо 102 процент дүүргэгдээ. 1955 онойхидо орходоо бүхы промышленностиин гаргаһан продукцинь 11 процентээр ехэ болоо. Тиихэдэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд 11 процент ехээр, хүн зоной хэрэглэдэг продукци 9 процент ехээр бүтээн гаргагдаһан байна. 1913 онойхидо орходоо бүхы промышленностиин бүтээн гаргаһан продукцинь 1956 ондо 30 дахин ехэ болоо.

Манай партиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, колхозниугууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэри доро хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхын түлөө айхабтар ехэ хүдэлмэри хээ. Таряа, малажалай продуктнуудые, хүбэн, сахарна свёкло, хартаабха, овощь болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые абаха талаар 1956 ондо шэнэ ехэ амжалта туйлагдаба.

Шэнэ, боро газар элдүүрилһэнэй ашаар айхабтар ехэ таряан абтадаг болобо. Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха тушаа манай партиин табиһан зорилгые бүхы арад һайшаан дэмжэбэ. Тон богонихон саг соо 35,5 миллион гектар шэнэ газар элдүүрилэн ашаглагдаа. Советскэ хүнүүдэй шэн габьяатайгаар хүдэлһэнэй ашаар таряан ехээр абтаба. Тиигэжэ 1956 ондо 3 миллиард 300 миллион пүүд таряан бэлэдхэгдэжэ, гүрэнэй амбаарнуудта хаагдаба. Иимэ ехэ таряа манай орон энээнһээ урагша хэзээшье бэлэдхээгүй юм. Энэ хадаа манай социалистическэ хүдөө ажахын ехэ илалта мүн. **(Альга ташалга).**

Мүн Чкаловска областиинншье хүдөө ажахын ажалшад бүгэдэарадай энэ хэрэгтэ өөрынгөө ехэ хубитые оруулаа. Колхозууд болон совхозууд 1956 ондо 153 миллион пүүд таряа гүрэндөө тушаагаа. Иимэ ехэ таряа Чкаловска область энээнһээ урагша хэзээшье гүрэндөө тушаагаагүй юм. Эгээ ехэ ургаса хуряагдаһан 1953 онойхидо орходоо 1956 ондо 2,3 дахин ехэ таряан бэлэдхэгдэжэ, худалдагдаһан байна. Шэнэ, боро газар элдүүрилһэнэйнгээ ашаар, мүн газар ажалаа научна ёһоор элдүүрилдэг болоһоной нгоо ашаар область иимэ ехэ амжалта туйлаба гээшэ. Гүрэнэй зүгһөө машина болон элдэб зөөреэр ехэ туһаламжа үзүүлэгдэһэнэй ашаар, колхознигуудай, совхозуудай болон машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай оролдосотой нэтэрүүгээр тэмсэһэнэй ашаар тон богонихон болзор соо областьдо миллион хахад гектар шэнэ, боро газар элдүүрилэн ашаглагдаһан байна. Таряа ехээр абаха тушаа манай партиин гаргаһан шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, Чкаловска областной партийна организаци ажалшадые дайшалхы ёһоор хүтэлбэрилжэ, иимэ амжалта туйлаһан ехэ габьяатай. **(Альга ташалга).**

Чкаловска область хадаа гансал Российска Федерациин арадай ажахыда бэшэ, харин бүхы Советскэ Союзай ажахыда ехэхэн продукци бүтээн гаргажа үгэдэг область гээшэ.

Хаанта засагай үедэ хүдөө ажахые эрхилдэг, гээгдэнги, захын нютаг байһанаа, Чкаловска область Советскэ засагай үедэ манай партиин оролдолгын, мүн ажалшадай тэмсэлэй ашаар түрүү хүдөө ажахытай, индустриальна ехэ область болоо.

Урдань Оренбургска губерни газар ажалые бүдүүлиг аргаар эрхилдэг, хүдөө ажахын хүгжэлтын талаар гээгдэнги, соёл болбосоролгүй губерни байһан юм. Оренбургска губернидэ промышленность тэрэ үедэ ямар байгааб гэхэдэ, түмэр замай мастерскойнууд, ороохо, крупа татадаг, гар аргаар сало хайлуулдаг, ноохо угаадаг багахан предприятинууд, мал үүсэлдэг газарнууд, мүн хониной арһа элдэдэг мастерскойнууд лэ байһан байгаа. Хүн зонойнь 70 гаран процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа. Нэгэшье дээдэ һургуули үгы һэн.

Мүнөө область дотор 526 промышленна предприятинууд болон олзоборилгын кооперациин артельнүүд, тэрэ тоодо 200 шахуу ехэ завод, фабриканууд бии болонхой. Промышленностиин бүтээдэг бүхы продукцинь 1940 онойхидо орходоо 7 дахин, 1913 онойхидо орходоо 60 дахин ехэ болоо. Область дотор 880 колхозууд, 93 совхоз болон 154 МТС бии. Областиин МТС-үүд болон совхозуудта 22 мянга гаран трактор, 13 мянган комбайн, бусад олон машина болон зэмсэгүүд бии болонхой. 2500 һургуули, 36 техникум, 5 дээдэ һургуули область дотор мүнөө хүдэлжэ байна. 300 мянга шахуу хүн һургуулида һурана.

Танай областиин томо томо нютагуудай нэгэн — Адамовска район шэнэ газар элдүүрилхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ амжалта туйлаа. Һаяын саг болотор оройдоол 60 мянган гектар газар район дотор хахалагдадаг байжа, тэрэ газарһаа эгээ ехэ ургаса абтаһан 1953 ондо бүхы дээрээ 3,5 миллион пүүд таряан абтаһан байна. 1954—55 онуудай туршада районой шэнэ газарта тарянай 7 шэнэ ехэ совхоз байгуулагдаа. Партиин уряалаар тэдэ совхозуудта хүдэлмэрилхээ Советскэ Союзай ондоо областьнуудһаа 6 мянган патриодууд ерэһэн байна. Гүрэмнай тэдэ совхозуудта хүсэн түгэс техникэ үгөө. Тиигэжэ хоёр жэлэй туршада 447 мянган гектар шэнэ газар хахалагдаад, 1956 ондо район дотор бүхы дээрээ 40 миллион шахуу пүүд ороохон абтаба.

Шэнэ, боро газар элдүүрилэн ашаглаха бүгэдэарадай агууехэ хэрэгтэ айхабтар ехэ туһа нэмэри оруулһанайнь түлөө партиин Центральна комитедэй болон Советскэ правительствын зүгһөө бүхы нүхэдые амаршалхыемни зүбшөөгыт. **(Үни удаан альга ташалга).**

Ороноо индустриальна болгохо тухай агууехэ Ленинэй заабари захяае манай түрэл Коммунистическэ партиин бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдодог байһанай ашаар арадаймнай ажахыда иимэ ехэ амжалта туйлагдаба. Ехээр хүгжөөгдэһэн, өөрынгөө хүндэ промышленность байгуулаагүй һаа, оромнай бэеэ даанхай гүрэн боложо шадахагүй, мүн хүдөө ажахые хубилган хүгжөөхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадахагүй байгаабди.

Арадай ажахыда, нэн түрүүн хүндэ промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта туйлаһанаймнай ашаар манай арадай ажабайдал болон соёл болбосоролойнь хэмжээн саг үргэлжэ һайжарна. Нүхэд, партиин XX съездын һүүлээр энэ талаар хэдэн ехэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ гэжэ таанад мэдэнэт. Пенси тухай шэнэ хуули гаража, ажалшаднай нилээдгүй ехэ пенси абадаг болоо. Бага салин абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһэн дээшэлүүлэгдээ, дунда, дээдэ һургуулида һураһанайнгаа түлөө түлэдэг түлөөһэн болюулагдаа. Нарайлха болоходоо, мүн нарайлһанайнгаа һүүлээр эхэнэрнүүд удаан амардаг болоо, һайндэрэй урдахи хүдэлмэриин үдэрнүүд бага болгогдоо, мүн наһаа хүсөөгүй хүдэлмэришэдэй ажалайнь үдэр бага болоо. Мүн хүдөө ажахыда хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Сахарай свёклын, хүбэнгэй, хартаабхын, овощиин, жэмэсүүдэй болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудай бэлэдхэлэй сэн дээшэлүүлэгдээ. Эдэ бүгэдэ хадаа городойшье, хүдөөгэйшье хүн зоной олзо ехэ болгоо.

Гэбэшье, арадай ажабайдалые һайжаруулха талаар олон дутагдалнууд манда бии. Эдэ дутагдалнуудые усадхахын түлөө парти, правительствомнай хэмжээнүүдые абажа байна. Түбхын түрүүн гэр байрануудые олоор баридаг болохо хэрэгтэй. Зургаадахи табанжэлэй түсэбэй болон 1957 оной арадай ажахын түсэбэй контрольно тоонуудые тодорхойлхо тухай асуудалые партиимнай ЦК-гэй декабрьска пленум хаража үзөөд, байрын гэрнүүдые олоор баридаг болохо тухай хэмжээнүүдые хараалһыень таанар мэдэнэт. Зорилго юуб гэхэдэ, байрын гэрнүүдые үнэгүйгөөр, һайнаар баридаг, нютагай материалнуудые ехээр хэрэглэдэг болохо хэрэгтэй. Тиихэдээ бидэнэр гэр байра бариха талаар бии байһан дутагдалнуудаа түргэн усадхажа шадахабди.

Нүхэд! Мүн манай хүдөө ажахышье оньһон орёо, ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ уялгатай. Манай хүдөө ажахыда байһан дутагдалнууд гол түлэб усадхагдаа, тиигэжэ хүдөө ажахымнай жэл ерэхэ бүри улам түргөөр хүгжэжэ байна гэжэ хэлэхэдэ болохо байна. Гэбэшье, туйлаһан амжалтануудтаа дашуураад, усадхагдаагүй байһан, мүн шэнэ амжалтануудые туйлахадамнай һаалта боложо байһан дутагдалнуудые мартаха болоо һаа, буруу гээшэ.

Байгша 1957 ондо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ ямар зорилгонууд табигданхайб гэжэ һаяхан толилогдоһон КПСС-эй Центральна Комитедэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга соо гүйсэд тодорхойгоор хэлэгдэнхэй.

Гол шухала зорилгомнай мүнөө юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар гээгдэнги областьнуудые, районуудые, колхозуудые, совхозуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулха шухала. Харин түрүүшүүл тиихэдэнь улам бүри урагшаа хүгжэжэ байха ёһотой. Зургаадахи табанжэлдэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрид дээшэлүүлхэ талаар парти болон правительствын хараалһан түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тулада колхоз, совхоз бүхэн өөрынгөө дотоодын арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ ёһотой.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые тон ханамжатайгаар, оролдосотойгоор хэрэглэхэ шухала. Советскэ социалистическэ обществодо новаторнууд болон үйлэдбэриин түрүүшүүлэй түрүү дүй дүршэлые хэрэглэхэ хэрэг ямар нэгэн хүтэлбэрилэгшын өөрынь хэрэг гээшэ гэжэ харагдадаггүй, харин гүрэн түрын удхашанартай ниитын ехэ хэрэг гэжэ тоологдодог. Новаторнуудай болон үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлэй багаханшье хубинь манай арадуудай үнэтэ баялиг гээшэ. Тиимэһээ манай ороной ниитын баялигые саашадань хүгжөөхын түлөө, тэрэниие һалбаран мандуулхын түлөө бодото дээрээ оролдодог хүн бүхэн манай Эхэ ороной эрхим һайн хүбүүд, басагадай — новаторнуудай болон үйлэдбэриин түрүүшүүлэй аша үрэ ехэтэй арга методүүдые шудалан үзэжэ, бодото дээрэнь хэрэглэхэ ушарые гражданска, патриотическа уялгамни гээшэ гэжэ тоолохо ёһотой. **(Альга ташалга).**

Ажал хүдэлмэридэ харуулһан һайн һайхан үльгэр жэшээ гээшэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ мүнөө дүүргэдэг, мүн ойрын сагта урдань хэзээшье үзэгдөөгүй байһан үүргэ дүүргэдэг болохонь гэжэ хэлэхэдэ болохо байна.

Новаторнуудай болон үйлэдбэриин түрүүшүүлэй жэшээтэ, эрхим һайн дүй дүршэлые колхозуудай, совхозуудай болон МТС-үүдэй ажал хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхын түлөө манай партиин анхаралаа ехээр хандуулан, онсо ехээр оролдодог байһандань бидэнэр илангаяа ехээр мүнөө баярланабди.

1957 ондо үшөө нэмэжэ, 4—5 миллион гектар шэнэ, боро газар элдүүрилжэ, ургаса таряа тариха талмайе бүри үргэдхэхэ зорилго партиин Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табяа. Орон дотороо жэл ерэхэ бүри улам ехээр таряа хэрэглэдэг боложо байнабди. Мүн ондоо гүрэнүүдтэшье таряан ехээр худалдагдана. Тиимэһээ таряа ехээр абадаг болохо зорилго хадаа шухалын шухала, хойшолуулагдашагүй зорилго байһаар зандаа. Мүн мяха ехээр абадаг болохо зорилго хадаа баһа тон ехэ, орёо зорилгонуудаймнай нэгэн гээшэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Орон дотор мүнөө абтадаг мяханай хэмжээн үшөөл бага байна. Колхозууд болон совхозууд, бүхы партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудnaй малай тоо толгойе, илангаяа гахайнуудай тоо толгойе олошоруулха асуудалые, мүн малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ асуудалые хойшолуулагдашагүй зорилгомнай гэжэ тоолохо уялгатай. Арадай ажахыда хэрэглэхээр хүдөө ажахын продуктнуудые саашадаа бүри ехээр абадаг болохо хэрэгтэ Чкаловска область ехэ үүргэ дүүргэжэ шадаха байна. Танай областьдо үндэр баян ургаса хододоо абажа байдаг болохо асуудал ехэ удхашанартай. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада хүсэ шадалаа эршэдүүлэн, дээдэ агротехникые болон техническэ арга методүүдые хэрэглэн ажахыдаа нэбтэрүүлхэ ёһотойбди. Малай тоо толгойе олошоруулха, малажалай продуктнуудые ехээр абаха талаар бии байһан арга боломжонууд областьдотнай гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Эбэртэ бодо малай, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо толгой танай областьдо эли бодо олон болоногүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Уралай болон Поволжиин бусад областьнуудтай жэшээлбэл, хүдөө ажахын зуун гектар газар бүхэнһөө Чкаловска областьдо бага мяхан, һүн болон нооһон абтана. Хартаабха болон овощь ургуулдаг талмай бага байна, мүн эдэ культуранууд бага хэмжээгээр абтана.

Колхозуудые экономическа талаһаань бэхижүүлхэ зорилгоор һүүлэй 2—3 жэлэй туршада партимнай хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые абажа бэелүүлһэн байна. Эдэ хэмжээнүүдэй абтаһанай һүүлээр, колхозууд эли бодо һайжараа. Хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохын тулада колхознигууд урмашуулагдадаг болоо. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэг зүб замда оруулагдаба. Хүдөө ажахын продукциин саашадаа улам ехээр хэрэглэгдэдэг болохотой хамта, энэ продукциие бүтээн гаргадаг хүдөө ажахын ажалшадые экономическашье талаһаань, мүн эд зөөреэр бүри ехээр урмашуулан хүдөө ажахын үйлэдбэриие һайжаруулха хэрэгтэй.

Колхоз бүхэниие эмхидхэлэй-ажахын талаһаа саашадаа бэхижүүлхэ, колхозой ниитын ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ, колхозой ажалай бүтээсые дээшэлүүлэн колхознигуудай ажана тэниглэн байдалые һайжаруулха гээшэ партийна болон советскэ организацинуудай хойшолуулашагүй зорилгонь байна. Тэдэнэр энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэхэ ёһотой.

Нүхэд! Шэн габьяатайгаар ажаллажа, хүдэлмэреэ хэхэдээ эрхим жэшээ харуулһан колхозуудай, совхозуудай болон МТС-үүдэй түрүү хүнүүд эндэ сугларaад байна. Ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгые арадай ажахын шухалын шухала зорилго гээшэ гэжэ манай парти тоолоно. Ажалай Геройнуудай сугларһан энэ суглаан дээрэ тэрэ зорилго тухай үшөө дахин һануулха хүсэлэнтэйб.

Коммунизм байгуулха хэрэгэй түлөө агууехэ тэмсэлэймнай замые эгээ түрүү, прогрессивнэ марксистско-ленинскэ һургаал заана. Капитализмтай жэшэхэдэ коммунизмын булюу һайн байһые ажалай бүтээсын бүри ехээр дээшэлһэн ушар нэн түрүүн харуулха байна гэжэ марксизм-ленинизм һургадаг.

Манай ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын, манай ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдые үргэнөөр хүгжөөхын, арадай ажана тэниглэн байдалые саг үргэлжэ һайжаруулхын тулада арадай ажахын бүхы һалбаринуудта ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхыень бүхы советскэ хүнүүдые партимнай уряална.

Хүдөө ажахыда ажалай бүтээсые нилээдгүй дээшэлүүлхэ зорилго онсо удхашанартай байна. Зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээндэ хүрэтэр хүдөө ажахын продукциие саашадань абадаг болохын тулада колхозуудташье, совхозуудташье ажалай бүтээсые эрид һайжаруулха шухала. Манай үеын энэ агууехэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ шэн габьяата ажалаараа эрхим һайн жэшээ харуулхыетнай правительственна дээдэ шанда хүртэһэн бүхы нүхэдтэ хүсэнэб.

Танай жэшээ зохёон байгуулха ажал хэхэ эрмэлзэлгэ бусадта түрүүлэг лэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ улам ехэ туһа нэмэри оруулха гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэ советскэ обществын ажал хэжэ шадаха хүн бүхэндэ түрүүлэг лэ.

Коммунистическэ ёһоор олониитые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэшье, коммунистическэ общество байгуулха материальна үндэһэ һуурииe саашадаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ бүгэдэарадай зохёон байгуулхы үүсхэлые эмхидхэхэ хэрэгтэшье ажалдаа жэшээтэ һайнаар хандажа, жэшээ харуулха гээшэ мүнөө илангаяа ехэ удхашанартай болобо. **(Альга ташалга).**

Чкаловска областиин колхозууд болон совхозууд түрүү дүй дүршэлдэ, туйлаһан амжалтадаа түшэглэн хүдөө ажахые эрид һайжаруулха тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ саашадаашье ябаха бээз гэжэ найдаһанаа мэдүүлхыем зүбшөөгыт. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Нүхэд! Оронойнгоо дотоодын байдалай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, уласхоорондын байдал тухай, эб найрамдалда, демократида, социализмда эсэргүү хүсэнүүд тухай мартажа болохогүй. Дайсаниие баһажашье болохогүй, мүн тэрэниие ехэ хүсэтэй, капиталистическэ гүрэнүүд илагдашагүй гэжэ буруу ойлгожошье болохогүй гэжэ манай партимнай һургадаг, мүн гадаадын болон дотоодын дайсадтай тэмсэһэн тэмсэлэй бүхы дүршэлнай харуулна.

Партиин XX съездһээ хойшо уласхоорондын байдалда олон шухала событинууд болоо. Манай партиин зүб, холые хараһан гадаадын политика ябуулһанай ашаар, Советскэ Союзай, эб найрамдалай болон социализмын бүхы оронуудай хэдэн хэмжээ-ябуулга бэелүүлһэнэй ашаар шэнэ дайн үүсхэгдээгүй, амгалан тайбан байдал тогтонижобо. Энэ хадаа мүнөөнэй уласхоорондын байдалай онсо, шухала ушар мүн. **(Үни удаан альга ташалга).**

Советскэ Союз хадаа эб найрамдалай политикые эрид шууд бэелүүлнэ, зүгөөр эб найрамдалые, аюулгүй байдалые сахин хамгаалха шухала болоходонь, империалистнуудта хүсэеэ тоолгожо, хүндэлүүлжэ шададаг гэжэ һүүлэй үеын событинууд үшөө дахин тон элеэр харуулаа. **(Альга ташалга).**

Дайнай аюулые болюулхын тулада дан убайгүйгөөр аашалһан добтолоогшодой амыень татажа, Египедтэ сэрэгэй добтолго хэхэдэнь тэдэндэ шанга һануулга хэгдээ һэн гэжэ таанар мэдэнэт. Мүн Венгриин хүдэлмэришэн-таряашанай революционно правительствын гуйлтаар, Венгридэ уласхоорондын империалистнуудай үйлдэһэн хархис үймөөе дарахын тулада советскэ сэрэгүүдэй хэрэгтэй болоһыень таанар мэдэнэт.

Венгридэ үймөө хэхэдээ, империалистнууд хуушан, капиталистическэ байгуулалта дахин һэргээхэ гансал иимэ һэдэлгэ гаргаагүй. Тэдэнэй холын далда зорилгонь юун байгааб гэхэдэ, социалистическэ лагериин нэгэдэлые таһалжа тэдэнэй эбыень таһалаад, хүн зониие социализмда дурагүй болгохо зорилготой байгаа. Гэбэшье, империалистнуудай энэ аашань сүм буруу һүрөө. Социализмын лагерь улам хүсэтэй болон жаргаа. Социализмын лагериин бата нэгэдэлтэй байһые, тэдэнэй улам бүри хүсэтэй боложо байһые Советскэ Союз, Хитадай Арадай Республика, арадай демократиин оронууд һүүлэй үедэ дахин харуулаа. **(Альга ташалга).**

Манай улам бүри хүсэтэй болоходо эб найрамдалые хүсэгшэ арадууд баярлана. Юундэб гэхэдэ, энэ ургажа байгаа манай хүсэн хадаа эб найрамдалые, демократиие хамгаалха найдамтай хүсэн гээшэ гэжэ тэдэнэр этигэдэг болоо.

Азида эб найрамдалай хүсэнүүдэй улам бүри ехэ боложо байһан ушар манай үеын гайхамшагта событи мүн. Энээнһээ урагша Азида, Дутын болон Дунда Зүүн зүгтэ хариин эзэмдэгшэд эзэрхэжэ байһан юм. Мүнөө Азиин арадуудай бэеэ даанхай болоһые, национальна эрхэ сүлөөгэйнгөө болон, хүгжэн һалбархынгаа түлөө эрид шууд тэмсэжэ байһыень бүхы дэлхэй хаража байна. Азиин олон миллион хүнүүд булимтаран добтолхо гэһэн политикада хатуу харюу үгэнэ. Добтологшод удаа дараагаар диилдэжэл байна.

Нүхэр Чжоу Энь-лай түрүүтэй Хитадай Арадай Республикын делегациин Советскэ Союзда айлшалан һаяхан ерэхэдэнь, хоёр агуухэ арадууд — хитад болон советскэ арадуудай таһаршагүй хани барисаатай байһаниинь үшөө дахин элитээр харагдаба. Хитадай Арадай Республикын амжалтануудые туйлахадань советскэ хүнүүд баярлана. Хитадай Арадай Республика хадаа Зүүн зүгтэ амгалан тайбан байдал тогтонижоруулха, тэндэхи оронуудай амгалан тайбанаар ажаһуужа хүгжэхэ хэрэгтэ туһалха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ хүсэтэ орон мүн. **(Үни удаан альга ташалга).**

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Чкаловска областьдо Ленинэй орден барюулагдаба

(Түгэсхэл)

Нүхэд! Арадайнгаа һаруул һайхан ерээдүйн түлөө, орон дотороо коммунистическэ общество байгуулхын түлөө, марксистско-ленинскэ агууехэ һургаалай илан мандахын түлөө тэмсэхэдэмнай парти болон арадай агууехэ нэгэдэл гээшэ манай бүхы амжалтануудай тон шиидхэхы, гол шухала үндэһэ һууринь хододоо байһан, саашадаа байхашье байна. Парти болон арадаймнай иимэ нягта нэгэдэлтэй байхадань коммунизмын бүхы дайсад айн һүрдэнэ. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Оромнай олон бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа. Партимнай хатуу шэрүүн тэмсэлдэ хатуужаа. Партимнай советскэ арадтай тон нягта холбоотой байһан дээрэһээнь, партиин политикые араднай нэгэн дуугаар дэмжэдэг, партидаа сүм этигэдэг байна. Тиимэһээнь, коммунизмын дайсад добтолго хэхэ һэдэлгэ гаргаха бүреэ илагдаха гэжэ бидэнэр бата найданабди. **(Альга ташалга).**

Хүдэлмэришэд болон таряашадай эбдэршэгүй холбоо барисаан манай бүхы илалтануудай үндэһэ һуури мүн. Бүхы нацануудаа болон арадуудаа нягтаар нэгэдүүлһэн манай олонациональна ороной арад түүхэтэ богонихон болзор соо социализм байгуулха хэрэгтээ айхабтар ехэ амжалтануудые туйлаа. Коммунизм байгуулхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэхэдэмнай һаатуулха хүсэн үгы. **(Альга ташалга).**

Областиие Ленинэй орденоор шагнагдаһанда харюу болгон Чкаловска областиин ажалшад хүсэеэ улам бүри эршэдүүлэн, социалистическэ байгуулалтын бүхы ажал хэрэгүүдтэ шэнэ амжалтануудые туйлаха бэзэ гэжэ найдаһанаа мэдүүлхыем, нүхэд, зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

Орденто Чкаловска областиин ажалшад мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Коммунизм байгуулагша — манай олонациональна советскэ арад мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулан эмхидхэгшэ түрэл Коммунистическэ партимнай мандаха болтогой! **(Үни удаан, нэрьемэ альга ташалга).**

***

Һүүлээрнь Чкаловска областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые Г. М. Маленков уншаба. КПСС-эй обкомой секретарь Д. С. Полянский, областной гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Я. Жуков гэгшэд барюулһан шангыень хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаа. Нүхэр Маленков тэдэнэй гарнуудыень шангаар барижа тэбэреэд, таалаһан байна. Нүхэр Полянский харюугай үгэ хэлээ.

Мүн КПСС-эй Адамовска райкомой секретарь Социалистическэ Ажалай Герой В. А. Теляковский, Мичуринай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Социалистическэ Ажалай Герой И. А. Бурма болон бусад олон нүхэд заседани дээрэ үгэ хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болон КПСС-эй ЦК-дэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые заседанида хабаадагшад баталан абаа.

Хүдөө ажахын олон түрүүшүүлдэ Г. М. Маленков правительственна шан барюулба.

Уранһайханай самодеятельностиин эрхим һайн коллективүүд заседанида хабаадагшадта концерт харуулжа, нютагай поэдүүдэй зохёолнуудые уншаһан, композиторнуудай дуунуудые дуулаһан байна.

Нүхэр Н. А. Булганин Ташкентһээ мордобо

СТАЛИНАБАД, январиини 23. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай һууһан поезд мүнөөдэр үдэшэ орой Регар станцида ерэбэ. Районно центрын болон дүтэ шадарай хүдөө ажахын артельнүүдэй таба мянга гаран ажалшад поездын ерэхэдэ вокзал дээрэ сугларһан байгаа. Тэндэ митинг боложо, Н. А. Булганин сугларагшадай үмэнэ тобшохон үгэ хэлээ. Нүхэр Н. А. Булганин Ленинэй орденоор республикын шагнагдаһантай дашарамдуулан Регарска районой ажалшадые амаршалжа, 1957 ондо ажалай амжалтануудые туйлахыень тэдээндэ хүсөө.

Нүхэр А. И. Микоян Ашхабадһаа бусаба

АШХАБАД, январиин 24. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Туркменистанай столицаһаа үглөөгүүр мордоо.

Туркменистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарьнууд Ф. А. Гришаенков, Н. Дурдыева, Р. Чарыев, правительствын гэшүүд, ССР Союзай, Туркменскэ ССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд болон республикын партийна, советскэ бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд А. И. Микояниие мордохуулхаяа Ашхабадай аэропортдо сугларaa.

Туркменистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь С. Бабаев, ТССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. Сарыев, Туркменскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Овезов А. И. Микоянтай хамта аэродром дээрэ ерээ.

Туркменистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь С. Бабаев А. И. Микоянтай хамта ябалсаа.

Нүхэд Н. А. Булганин, А. И. Микоян Москва ниидэн ошобо

КАРШИ, январиин 24. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин мүнөөдэр московско сагаар үглөөнэй 8 часта Сталинабадһаа эндэ ерэбэ. Таджикистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Т. Ульджабаев, Таджикистанай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Додхудоев Н. А. Булганинтай хамта ерэлсээ.

Городой ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд Н. А. Булганиниие угтахаяа вокзал дээрэ сугларaa. Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо М. Мирза-Ахмедов, партиин Кашка-Дарьинска обкомой секретарь М. Гулямов угтагшадай дунда байлсаа.

Нүхэр Н. А. Булганин вокзалһаа аэродром ошобо. Тэндэ нэгэ хэдэн минута болоод байхада СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо нүхэр А. И. Микоянай, Туркменистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь С. Бабаевай, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь З. Р. Рахимбабаевагай һууһан самолёт аэродром дээрэ буугаа.

Нүхэд Н. А. Булганин, А. И. Микоян мордохуулагшадтай халуунаар гараа барилсажа, «ТУ-104» самолёдто һуужа Москва тээшэ ниидэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

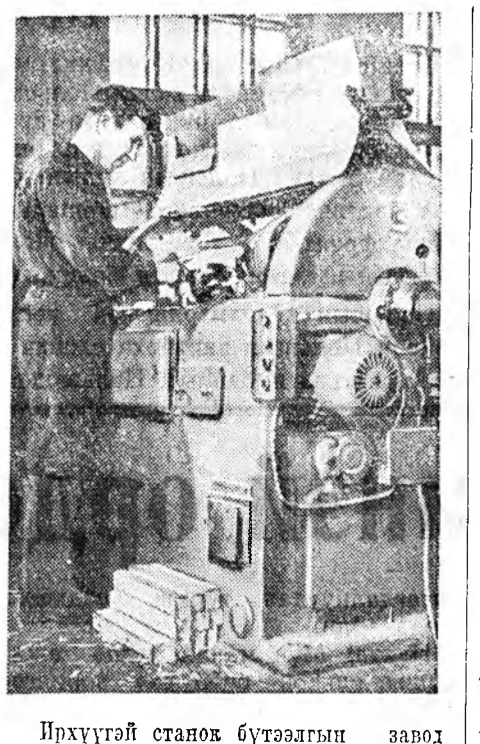
Адмирал Г. И. Левченкые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Адмирал Г. И. Левченкын түрэһөөр жара наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Далайн-Сэрэгэй Флодой үмэнэ тэрэнэй харуулһан габьяае тэмдэглэжэ, нүхэр **Левченко Гордей Ивановичые Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль,
1957 оной январиин 24.

Ирхүүгэй станок бүтээлгын завод шурэб гаргадаг ба модо тошниилдодог 5 ондоо түхэлэй станок үнгэрэгшэ жэлдэ бүтээдэг болоо. Модо гоё түхэлтэйгөөр тошниилдодог түрүүшын станогуудые шэнэ предприяти бүтээжэ гаргаа. Түрүүшын иимэ станогууд Днепропетровскын модо болбосоруулдаг заводто январь соо эльгээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаралгын цех. Слесарь А. Н. Сизых «ОБ-3» маркын шэнэ станогуудые туршажа үзэхын тулада бэлэдхэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Итальянска коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад СССР-тэ ерээд байна

Итальянска коммунистическэ партиин генеральна секретариин орлогшо Луиджи Лонго болон партиин Хүтэлбэриин гэшүүн Ведио Спано гэгшэд һаяшаг Москвада ерэһэн байна.

Италиин нүхэд КПСС-эй ЦК-да уригдажа, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевтой, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Сусловтай, мүн КПСС-эй ЦК-гэй секретарь П. Н. Поспеловтэй болон КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Б. Н. Пономаревтой удаан хөөрэлдэжэ, хоёр партинуудые һонирхуулан байһан хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй мүнөөнэй асуудалаар һаналаа хэлсээ.

Ахадүү хоёр партинуудай түлөөлэгшэдэй уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков Ташкентһээ мордобо

ТАШКЕНТ, январиин 24. (ТАСС). СССР-эй Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков Индиин правительствын уряалаар мүнөөдэр Ташкентһээ Дели ошохоёо мордобо.

Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуковые мордохуулхын тулада Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. К. Камалов, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь Р. Е. Мельников, армиин генерал А. А. Лучинский, городой партийна, олониитын организацинуудай, предприятинуудай болон эмхи зургаануудай коллективүүдэй, мүн нютагай гарнизоной сэрэгэй частьнуудай түлөөлэгшэд аэродром дээрэ ерээ.

Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков хүндэлэлэй харуулай начальнигай рапорт хүлеэн абаһанай һүүлээр, аэродром дээрэ сугларагшадта хандажа, тобшохон үгэ хэлээ. Хани халуунаар угтаһанай ба мордохуулһанай түлөө Г. К. Жуков Ташкентын ажалшадта баясхалан хүргэхэ зуураа, советскэ арадай зүгһөө Индиин арадта амаршалга хүргэхэ, эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө Советскэ Союзай ажалшадай тэмсэхэ тухайнь хөөрэжэ үгэхэ байһанаа мэдүүлээ.

Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуковай һууһан «ТУ-104» самолёт нютагай сагаар 10 час 15 минутада агаарта дэгдэн гаража, Индиин Республикын столица тээшэ шэглэн ниидэбэ.

Арадтаа хүндэтэй, ажалша бэрхэ хүнүү[д] аймагай Соведүүдэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэнэ

Манай республикын хүдөө тосхонуудаар колхоз, совхозуудаар эдэ үдэрнүүдтэ суглаанууд боложо, ажалдаа шалгарһан, арад зоной аша туһада шармайн оролдодог, олондоо хүндэтэй болоһон колхознигуудые, механизаторнуудые, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэдые, багшанарые аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлжэ байна.

ПРИБАЙКАЛЬСКА

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаан Прибайкальска аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо үнгэргэгдөө.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд 1-дэхи комплексно бригадын бригадир **Илья Георгиевич Седуновые** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

Нүхэр И. Г. Седуновой хүтэлбэрилдэг бригада колхоз соогоо түрүү бригадануудай нэгэн юм. Илья Георгиевич оролдосотойгоор ажалладаг, колхозой ажалые бэрхээр эмхидхэгшэдэй нэгэн.

Колхозой эрхим бригадир нүхэр И. Г. Седуновой кандидатурые һунгагшад нэгэн дуугаар дэмжэбэ.

***

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин Карымай 16-дахи округһоо колхозой залуу тахяашан комсомолка **Ирина Яковлевна Кочетова** дэбжүүлэгдэбэ.

Ирина Яковлевна 1955 онһоо шубуушанаар хүдэлжэ эхилһэншье һаа, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гаража шадаһан байна. Үнгэрһэн жэлдэ эрхим шубуушан тахяа бүриһөө 80 үндэгэ абаа.

Гадна нүхэр И. Я. Кочетова колхозойнгоо комсомолой эмхиин ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Тиимэһээ эрхим ажалшан И. Я. Кочетовагай кандидатурые Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд бүгэдөөрөө дэмжээ. **Г. Ильин.**

ИВОЛГА

Январиин 24-дэ Иволгын МТС-эй коллективэй суглаан боложо, түрүү механизатор, шадамар эмхидхэгшэ тракторна бригадын бригадир **Ким Нефедович Степановые** ажалшадай депутадуудай Иволгын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Мүн энэ үдэр Иволгын дунда һургуулида багшанарай, һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан болоо. Суглаанда түрүүлэн үгэ абажа хэлэһэн багша В. М. Медведева арадай гэгээрэлэй хүдэлмэридэ олон жэлдэ хүдэлһэн нүхэр **Григорьева Анна Павловнае** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ:

— Анна Павловна Григорьева ород хэлэ, литература зааха зуураа, ажалдаа шударгыгаар хандажа, һайн амжалта туйладаг. Ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, арад зоной эрдэм гэгээрэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы шадалаа үгэдэг. Тиимэһээ энэ нүхэр манай найдабари бэелүүлжэ шадаха.

Суглаанда хабаадагшад нүхэр Медведевагай дурадхалые дэмжэжэ, багша Анна Павловна Григорьевае ажалшадай депутадуудай Иволгын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

КУРУМКАН

Республикымнай холын хойто аймагуудай нэгэн болохо Курумканай аймагта ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд политическэ тон ехэ эдэбхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. Иимэ суглаан Мүргэнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэдэ үнгэрөө.

Фермые даагша нүхэр Бадмаев үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай фермын үнинэй хүдэлмэришэн нүхэр **Эрдэни Энхэриевич Сотоновые** һунгалтын Мүргэнэй округһоо аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлнэб,— гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Коммунист Сотонов малажал дээрэ хорёод жэлэй туршада хүдэлмэрилхэ зуураа, ажалай баян дүй дүршэлтэй, колхозой түрүү гэшүүдэй нэгэн болоһон юм.

Үгэ хэлэһэн һунгагшад нүхэр Бадмаевай дурадхалые һайшаажа, һунгуулиин Мүргэнэй округһоо аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн һаналтайгаар нүхэр Сотоновые дэбжүүлбэ.

Тэрэшэлэн аймагай промкомбинадай, финансова таһагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой коллективүүдэй суглаанууд һаяхан үнгэргэгдэбэ. Эдэ суглаанууд дээрэ ажалшадай депутадуудай Курумканай аймагай Соведэй депутадта кандидадуудаар суута һаалишан **Сэмбэл Ербанова**, финансова таһагые даагша **Цырен Занданович Тыхеев** гэгшэд дэбжүүлэгдэбэ.

И. Спиридонов.

ЯРУУНА

Яруунын аймагай колхозуу[д] нютагай Соведүүдэй депутадта ка[н]дидадуудые дэбжүүлхын тү[лөө] суглаанууд боложо эхилбэ.

Комсомольско сельсоведэй «П[уть] социализма» колхозой гэшүү[дэй] суглаан һаяхан болобо. Энэ кол[хоз] Ярууна дотороо эгээл гээгдэ[жэ байһан] колхоз байһан юм. Хүтэлбэрил[гэ]шэд һэлгэжэл байдагшье һа[а] колхозойнь ниитын ажахы гүнзэ[гы] гээгдэлһээ гарадаггүй байһан ю[м]. Шадамар эмхидхэгшэ Марханд[ай] Бадмаевичын түрүүлэгшэ болоһ[о]һоо хойшо хоёр жэл үлүүтэй бол[о]бо. Энэ хугасаа соо «Путь соци[а]лизма» колхоз гээгдэлһээ гараж[а] аймаг соогоо түрүү колхозуу[дай] нэгэн боложо шадаа.

Аймагай Соведэй депутадта ка[н]дидадые дэбжүүлхэ колхознигуу[дай] суглаан дээрэ колхозой гэш[үүд] ажахые һайн мэдэдэг, шадамар [хү]тэлбэрилэгшэ, колхозой ажахые [бү]бөөр эмхидхэгшэ нүхэр **М. Б. Ца[]дыповэй** нэрые нэгэ дуугаар нэрл[э]жэ дэбжүүлбэ.

КУДАРА

Эрхим ажалаараа, ниитын аж[ал]да һайнаар хандадагаараа сабх[и]шан **Бутид Шагдаровна Бадмае[ва]** Кударын аймагай промкомбинад[ай] хүдэлмэришэн ба албахаагшад[ай] дунда хүндэтэй болонхой. Бут[ид] Шагдаровна мүнөө сабхи оёдог [ша]хын мастераар хүдэлдэг юм.

Промкомбинадай хүдэлмэриш[э]дэй ба албахаагшадай коллект[и]вэй суглаан дээрэ промкомбинад[ай] директор нүхэр Потанин һунгу[у]лиин Промышленна 20-дохи окру[г]һоо нүхэр Б. Ш. Бадмаевае аймаг[ай] Соведэй депутадта кандидада[ар] дэбжүүлхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ:

— Бутид Шагдаровна ман[ай] промкомбинадта 1952 онһоо хүдэ[л]жэ эхилээ. Тэрэ гэһэнһээ хойшо н[ү]хэр Бадмаева һайн шанартай са[б]хи оёдог, жэл бүри даалгабар[и] үлүүлэн дүүргэдэг. 1956 ондо эрх[им] сабхишан жэлэйнгээ түсэбые гут[ад]хадалгаар 255 процент дүүргэ[э].

Хүдэлмэришэд Соболев, про[ф]союзай месткомой түрүүлэгшэ Са[]жицыренова Бутид Шагдаров[на] Бадмаевагай кандидатурые дэмж[э]бэ.

Промкомбинадай хүдэлмэриш[эд] ба албахаагшад нүхэр Бадмаев[ые] ажалшадай депутадуудай Кудар[ын] аймагай Соведэй депутадта канд[и]дадаар дэбжүүлээ.

Агитпунктнуудые һунгагшадай дунда ойлгууламжы[н] хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха газар болгое

☆ ☆

Агитаторнууд участогта гараба

Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо 4 агитпункт нээгдэжэ, тэндэнь 20 гаран агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри һунгагшадай дунда һайнаар ябуулжа байна. Агитаторнууд Советскэ Конституцитай, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин дүримтэй, 6-дахи табанжэлэй түсэбтэй һунгагшадые танилсуулна. Тус колхозой Хойто-Асын, Баруун Бэеын болон Хужартын культбазануудта агитпунктнууд нээгдээ. Тэндэ һаалишад, хонишод үдэшэндөө сугларжа, агитаторнуудай хөөрэлдөөе, газетэ, радиогой һониие шагнана. Колхозой центрын агитаторнууд арба арбан айл даажа абаад, гэр гэртэнь ябажа колхознигуудтай хөөрэлдөө эмхидхэнэ. Зарим агитаторнууд 4—5 хөөрэлдөө үнгэргөөд байна. Агитаторнууд КПСС-эй гэшүүн Арья Баянов, комсомолецууд Софья Цыремпилова, Гарма Батажапов, багшанар Намсалма Батуева, Чимитханда Ширапова болон бусад һайнаар хүдэлнэ.

Ц. Цыдыпов.

Зэдын агитпунктнуудта

Зэдын аймагай колхозуудта, МТС-үүдтэ, Борьёогой совхоздо һунгуулида бэлэдхэл үргэнөөр ябажа байна. Һунгуулиин округууд ба участогууд эмхидхэгдэжэ дүүрээд, аймагай Соведэй депутадта кандидадууд дэбжүүлэгдэжэ эхилбэ.

Зэдэдэ һунгуулиин участок бүхэндэ агитпункт эмхидхэгдээд, гоёон шэмэглэгдэжэ байна. Кировэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта агитпунктнууд хүдэлжэ эхилээ. Тэндэнь советскэ һунгуули тухай, номууд, һунгуулида зорюулагдаһан брошюранууд, газетэ, журналнууд, мүн хүгжэмэй инструментнүүд, шатар бии юм.

Эндэ ерэжэ һунгагшад хөөрэлдөө, политинформаци шагнаха, шэнэ газетэнүүдые, журналнуудые уншахаһаа гадна, сүлөөтэй сагаа культурнаар, хүхюутэйгээр үнгэргэнэ.

Агитпунктнуудта һунгагшадай ёһотой һайнаар амарха бүхы арганууд бии болгогдожо байна. Тэндэ агитаторнууд дежурилна. Асуудал ба харюугай стол эмхидхэгдэнхэй.

А. Ткач.

Эрхим агитаторнууд

Кударын аймагай Бага-Кударын сельскэ Соведэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитпунктын агитаторнууд һайнаар хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, агитаторнууд Б. П. Москвитин, В. Г. Бурдуковская, К. В. Тайшихина, М. С. Богидаева гэгшэд хододоо һунгагшадай гэртэнь ошожо, һунгуулиин дүрим, советскэ һунгуулиин системэ тухай хөөрэжэ үгэдэг.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комсомольско эхин организациин секретарь, агитпунктые даагша М. Р. Ландина һунгуулида бэлэдхэлэй нилээд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Элдэб хүшэр асуудалнуудай гарахадань нүхэр Ландина колхозой партийна организацида хандадаг.

А. Шангин,
колхозой партийна организациин секретарь.

☆

Һунгагшадта зорюулан

Багшанарай мэргэжэлые дээш[эл]үүлхэ Бурят-Монголой институдт[а] № 8 агитпункт эмхидхэгдэнхэй. Һ[у]руул, зохид таһалга соо гурб[ан] стол дээрэ элдэб журналнууд, г[а]зетэнүүд табигданхай. «Агитатор[ай] туһаламжа» гэһэн тусхай стенд[тэ] шухала номууд болон газетэнү[үд] суглуулагданхай. Хананuудта[] марксизм-ленинизмын классигу[удай] портредууд харагдана. Прол[ета]риадай диктатура, Соведү[үд,] Советскэ Конституци, манай орон[ой] һунгуулиин системэ тухай тэдэн[эй] хэлэһэн үгэнүүд портредууд до[ро] гуурнь томо үзэгөөр бэшээтэй.

Таһалга соо приемник, шатар[ай] стол, һунгуулиин участогууд[ай] карта, агитаторнуудай дежурла[лгын] график, агитпунктын хүдэлмэри[ин] түсэб бии.

Агитпунктда партийна организ[а]цинуудай секретарьнарай зүблөө[н] үнгэргэгдөө. Тэндэ һунгуулиин [ү]да тээ ябуулагдаха ойлгууламжы[н] хүдэлмэри тухай зүбшэн хэлсэгд[э]һэн байна. Мүн эндэ агитаторну[у]дай семинар үнгэргэгдөө. Семинар[]та 60 гаран хүн байгаа.

Амаралтын үдэр, январиин 20-д[о] һунгагшадай амаралтын үдэш[э] агитпунктда эмхидхэгдээ. Тэнд[э] КПСС-эй обкомой хүдэлмэриш[эн] нүхэр Миронов уласхоорондын ба[й]дал тухай лекци уншаа, лекции[н] һүүлдэ Улан-Удын педагогическ[э] училищиин студентнэр һонирхолто[й] концерт харуулаа.

Тэрэ үдэшэ хамтадаа 120 гара[н] һунгагшад агитпунктда байгаа.

Һаяар һунгагшадта кино харуу[]лагдаха, медицинскэ асуудалаа[р] хөөрэлдөөн үнгэргэгдэхэ юм.

Үдэшэ бүри агитпунктда һунга[г]шад шэнэ газетэ, журналнуудые ун[]шахаяа, шатараар наадахаяа, хү[гжэм] жэм шагнахаяа ерэдэг.

Агитаторнууд мүнөө КПСС-э[й] ЦК-гэй декабрьска Пленум тухай нютагай Соведүүдтэ депутадууды[е] һунгаха һунгуулиин дүрим тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгэнэ.

Д. Булнаев.

ҺҮНЭЙ ТҮЛӨӨ УЛАМ ЭРШЭТЭЙГЭЭР ТЭМСЭЕ!

Малай үбэлжэлгэдэ тусгаар анхарал хандуулха, адуу малаа үхүүлхэгүй, үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй ехэ байхынь тула адуу малаа зүбөөр дээлүүлхэ, харууһалха шухала.

(КПСС-эй ЦК-гэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Хандалгаһаа).

☆

Нарһата, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз

Һаалишан Долгор БАЗАРОВАДА

Мэндэ сайн, хүндэтэ Долгор Базарова! «Бурят-Монголой үнэн» газетээр дамжуулан, танаа амаршалхыемни зүбшөөгыт.

Һайнаар хүдэлжэ, саг жэлэй ошохо бүри ажалдаа шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлан, артель нютагайнгаа баялигые арьбадхажа байдаг тухайтнай дуулажа байдаг гээшэбди. Мүн танай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хүгжэн ниижажа, гансашье Яруунын аймагта бэшэ, бүхы республика дотороо түрүү колхозуудай нэгэн болоһон тухайнь газетэнүүд дээрэһээ уншажа мэдэдэг болонхойбди.

Өөр тухайгаа хөлэхэ болоо һаа, би «Улаан Одон» колхоздо наймадахи жэлээ һаалишанаар хүдэлжэ байнаб. Һүүлэй жэлнүүдтэ оролдосотойгоор ажаллажа, малайнгаа ашаг шэмые зарим тэды дээшэлүүлһэн байнабди. Нёдондо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 литр һү һааха түсэбтэй байһан аад, 1200 литр һааһан байнаб. Гэбэшье, һанаһанда хүрэхэ ехэ һү һаажа ушоол шадагданагүй.

Манай һаалишад үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохын тулада саашадаа эрид нуурд тэмсэхээр шиидэнхэй. Би ажахын энэ жэлдэ даажа байһан үнеэдэйнгээ бүхүс бүриһөө дунда зэргээр 2000 литр һү һааха уялга абаад ажаллажа байнаб. Энэ хадаа түрэл Коммунистическэ партиингаа Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хүтэлбэрэй ажалшадта хандаһан Хандалгада минии харюу гээшэ. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ хэрэгтэй: абааша энэ уялгаяа заатагүй дүүргэхэ зорилготойб. Мүнөө үбэлжэлгын үедэ оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар, ажахын жэлэй түрүүшын гурбан һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 328 литр һү һаабаб.

Мүнөө жэлдэ бидэнэр малай тэжээлээр яһала һаймди. Үнеэн бүридэ үдэртөө дунда зэргээр 2 килограмм үбһэ, 4 килограмм зелёнко, 30 килограмм кукурузын силос эдюулнэбди. Һүүлэй үдэрнүүдтэ һүн үшөө ехээр һаагдадаг болоно байна. Жэшээлхэдэ, би декабрь һарын эхеэр үдэртөө 10 үнеэнһээ хамта 75—80 литр һү һаадаг байһан һаа, мүнөө 100 гаран литр һаадаг болооб. Январь һарын түрүүшын хахадта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 100-гаад литр һү һаагааб.

Ингэжэ бидэнэр һү ехээр һаадаг болохын тулада бүхы оролдосоороо тэмсэжэ байнабди. Гэбэшье, манай хүдэлмэридэ элдэб дутагдалнууд, ойлгогдоогүй юумэнүүд олон. Тиимэһээ түрүү һаалишадай хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй һайнаар танилсажа байха хүсэлтэйбди. Та үнинэй һаалишан хадаа «Бурят-Монголой үнэн» газетээр дамжуулан, өөрынгөө дүй дүршэлтэй танилсуулаа һаатнай ехэ һайн байгаа.

Амаршалаад, ажалдаа амжалта туйлахыетнай хүсэгшэ:

Дулсан Ешинимаева, Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой һаалишан.

☆ ☆

Республикын МТС-үүдэй харьяата колхозуудта һү һаалгын ябаса тухай 1957 оной январиин 20-ной мэдээн

(литрээр)

МТС-үүд	1957 оной январь һарын хоёрдохи арбан хоногто үнеэн бүриһөө һаагдаһаниинь	1956 оной январь һарын хоёрдохи арбан хоногто үнеэн бүриһөө һаагдаһаниинь
Ехэ-Куналейн	45,0	27,0
Сэлэнгын	40,5	26,0
Тарбагатайн	39,2	17,0
Сухын	38,0	18,6
Жэрэмэй	36,3	21,2
Гашейн	34,9	20,0
Селендумын	34,7	18,8
Итанцын	33,5	25,6
Погранична	32,5	11,5
Иволгын	32,4	20,6
Бичурын	31,0	10,8
Охин-Булагай	30,0	28,0
Цагаан-Усанай	30,0	—
Үшөөтэйн	28,4	17,1
Кяхтын	28,0	13,5
Ехэ-Кударын	27,0	16,0
Саянтын	26,8	18,8
Суулгын	26,5	8,9
Ново-Брянска	26,2	15,2
Бага-Куналейн	25,0	11,0
Хамнигадайн	24,6	15,0
Нарһатын	24,0	19,4
Хонхолойн	21,4	20,0
Бургалтайн	20,4	11,5
Хориин	20,2	10,6
Түнхэнэй	19,6	18,0
Темлюйскэ	18,4	11,7
Эгэтын	18,4	9,0
Курбын	18,2	8,5
Баргажанай	17,9	10,3
Үдын	17,0	14,0
Кабанскын	14,8	9,0
Хүнтэйн	13,8	7,0
Хэрэнэй	12,0	8,0
Чесанын	11,9	7,0
Закаменай	10,7	6,2
Хэжэнгын	8,0	10,2
Ториин	7,8	5,9

Һү һаалга яажа дээшэлнэб

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшонхи үедэ Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозууд адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө нилээдгүй юумэ хээ. Ажахын үнгэрһэн жэлдэ МТС-эй харьяата колхозууд өөһэд хоорондоо мүрысөө үргэнөөр элгэрүүлбэ. 1336 мянган литр һү һаагаа, энэнь 1954—1955 оной ажахын жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ болоно. Хэрбээ 1954—1955 оной ажахын жэлдэ үнеэн бүриһөө 500 литр һүн һаагдаһан байгаа һаа, ажахын үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 1032 литр һүн һаагдаа.

Мүн һү ехээр һаадаг түрүү һаалишад олошоржо байна. Нёдондо нэгэ мянга гаран литр һүн үнеэн бүриһөө һааһан 10 һаалишад байгаа һаа, мүнөө 50 гаран һаалишад тоологдоно. Һаалишадай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Ц-Х. Митапова, П. Ванданова (Сталинай нэрэмжэтэ колхоз), Ц-Д. Ванданова (Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз) гэгшэд түрүүлжэ ябана.

Малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлгэдэ кукурузын силос нилээдгүй туһа нэмэри боложо үгөө. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүридэ 5 тонно силос бэлэдхэгдээ. Һү һаалгые саашадань бүри дээшэлүүлхын тула, илангаяа үбэлэй сагта, МТС-эй харьяата колхозууд малай эдеэлүүлгэ, харууһалгые һайжаруулха хэмжээ абаа. Малые дулаан байраар хангалгада, ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулгада шухала анхарал хандуулагдана. Сталинай, Кагановичын, Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд үнеэдэй байра типовой шэнэ байрануудые бариһан байна. Тэндэнь кормозапарнигууд, дүүжэн харгынууд тодхогдонхой.

Түрүүшынхеэ мүнөө жэлдэ манай колхозууд солоомо ууралаар зөөлэрүүлжэ, малдаа эдюулдэг болобо.

Солоомые ууралаар зөөлэрүүлээд, концентрат холижо, үнеэдтэ эдюулхэдэ һү үгэлгэнь хараа байса дээшэлнэ. Үбһэ тэжээл үдэр бүри буйлуулагдажа, тусхай рационой ёһоор үнеэдтэ үгтэнэ. Сүүдхэдээ 6—7 литр һү үгэдэг үнеэндэ 6 килограмм үбһэ, 10 килограмм овёсой солоомо, 20 килограмм силос, һаагдадаг һүнэйнь литр бүридэ 250 грамм концентрат болон минеральна тэжээл үгтэнэ.

Энээнһээ гадна үнеэд уянда байлгагдажа, кормушкануудһаа эдеэлүүлэгдэнэ. «Коммунизм» колхозой үнеэнэй байрые гэрэлтүүлхын тула манай МТС тэндэ «Л-6» маркын двигатель тодхоо, зарим гүүртэнүүдтэ фонарь үгтөө.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ-ябуулганууд һайн үрэ дүн харуулна. Маленковой, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд һү һаалгаяа нёдондонойхидо орходоо гурба дахин дээшэлүүлээ. Һаагдаһан һүниинь үдэртөө 30—35 литрээр нэмэнэ. Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо үнеэн бүриһөө үдэртөө 3 литрһээ үлүү һүн һаагдана.

МТС-эй харьяата колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ арга боломжоёо дүүрэнээр хэрэглэнэгүй, зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна. Силос нүхэнһөө гаргалга, шэрэлгэ, үнеэдые уһалалга оньһожоруулагдаагүй байһан дээрэһээ зарим колхозуудта һү һаалга үшөөл бага байна.

И. Харжеев, Цагаан-Усанай МТС-эй главна зоотехник.

Абаһан уялгаяа дүүргэжэ байнаб

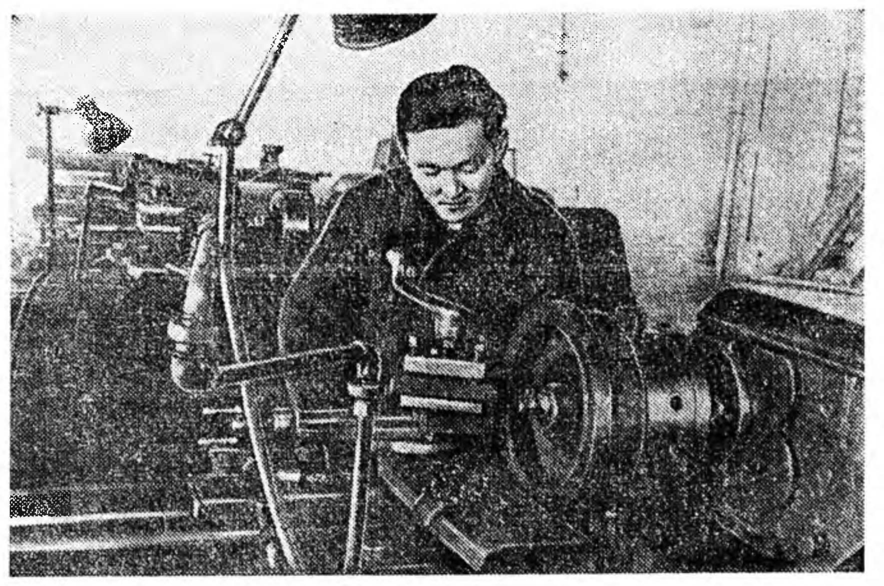
Ажахын энэ жэлэй эхиндэ би нютагай үүлтэрэй 13 үнеэдые даажа абахадаа, жэлэй турша соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1050 литр һү һааха уялга абаһан байгааб.

Мүнөө жэл малнай һайн байдалда үбэлжэжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо малай тэжээл, илангаяа силос, зелёнко элбэг, мүн үнеэднай дулаан байраар хангагдажа, уяада байлгагдадаг болоо. Тиин үнеэдэй харууһа ба эдеэлүүлгэ нилээд һайжаржа, һү ехээр һаадаг болообди. Жэшээнь, би ажахын энэ жэлэй түрүүшын 3 һарада үнеэн бүриһөө 237,5 литр һаагааб.

Мүнөө үнеэднай үшөө тугаллажа эхилээдүй, мүн олонхинь шэргэжэ байна. Февраль һарын эхинһээ хойшо үнеэднай тугаллажа эхилхэ юм. Эгээл энэ үедэ һү һаалга ехэ болгогдохо зэргэтэй.

Н. Гатанова, Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Токарь Цыден Гомбоев

Цыден Гомбоев Иволгын МТС-эй машинно-тракторна мастерскойдо зургаадахи жэлээ токарёор хүдэлнэ. Советскэ Армида алба хэжэ байхадаа энэ мэргэжэлдэ һураһан юм. Тэрээнһээ хойшо мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ талаар нилээдгүй ажаллажа, зургаадахи разрядай токарь болонхой.

— Нүхэр Гомбоев манай түрүү хүнүүдэй нэгэн гээшэ. Ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, үгтэһэн даалгабаряа болзорһоонь урид эрхим һайн шанартайгаар дүүргэдэг юм, — гэжэ МТМ-эйе даагша нүхэр Гантимуров хэлэнэ.

Үнэхөөрөөшье нүхэр Гомбоевой ажаллажа байхыень харахада шуран хурдан, һайн мэргэжэлтэйдэнь этигэмээр. Ямаршье орёо бэрхэ детальнуудые бүтээдэг байха юм. Ажалладаг газараа, зэр зэмсэгээ эртээнһээ бэлдэдэг, станогоо ариг сэбэрээр байлгадаг.

Трактор болон хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгын ябажа байхада токарьнуудай ажал илангаяа харюусалгатай. Яаралтай детальнуудые хожомдуулангүй саг болзортонь бүтээхэ тон шухала байна. Нүхэр Гомбоев сагаа зүбөөр хубаарилан, бүхы анхаралаа, оролдолгоо ажалдаа хандуулна, тиигэжэ ехэхэн амжалтануудые туйлана. Оролдосотой ажалайнгаа түлөө 1955 ондо Москва ошожо, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан байна. КПСС-эй гэшүүндэ кандидат боложо ороо.

Цыден Гомбоев декабрь һарынгаа түсэбые 307 процент дүүргэжэ, МТС-эй дирекциин шанда хүртэһэн байха юм. Мүнөө үдэрэйнгөө нормые 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

— КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай танилсаад байхадаа, урма зориг бадаржа, тэрээндэ харюу болгон, үшөөл һайнаар ажаллахаб,— гэжэ токарь Цыден Гомбоев мэдүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Цыден Гомбоев ажаллажа байна.

А. Бадаевай фото ба текст.

Малай байрануудай дутагдалнууд тухай

Манай республикын хүдөөгэй барилгашад 128 мянган толгой үхэр малай, хонинай, гахайн байха байрануудые үнгэрэгшэ жэлдэ барижа, түсэбөө декабриин нэгэн болотор дүүргэһэн юм. Кударын, Сэлэнгын, Түнхэнэй ба бусад аймагай барилгашад социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ.

Гэбэшье, зарим колхозуудта малай байра проектын ёһоор баригданагүй, элдэб дутагдалнууд тохёолдожо барилгын үнэ сэнгые дээшэлүүлнэ. Канализаци, агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдэй хүсэд хэгдээгүй, заримдаа байрын оройнь хушагдаагүй, гүрэнэй актаар тушаагдаагүй байһан байранууд ашаглалгада үгтэнэ.

Агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ малай байрые ариг сэбэр байлгаха хэрэгтэ ехэхэн туһатай. Агаар сэбэрлэхэ хоолойнуудаар байра соохи муухай агаар газаашаа гаргагдажа, сэбэр агаар оруулагдадаг.

Муухай агаар татажа гаргаха хоолой хуурай модоор хэгдэжэ, досоогоо тоһон шэрээр шэрдэгдэхэ ёһотой. Газаашаа гараһан хоолойдо хоёр дабхар хана хээд, хоорондохи талыень шлак гү, али хюрөөгэй хибэдэһээр дүүргэжэ, дулаалха хэрэгтэй. Сэбэр агаар оруулха хоолой, мүн муухай агаар татажа гаргаха хоолойдо адлишуу аад, хоёр дахин наринаар хэгдэдэг. Хоолойн газаахи агаар татаха нүхэндэнь түмэр сеткэ, хоолойн байра сооһоо гараха нүхэндэнь хаалта табигдадаг.

Малай зарим байрануудта муухай агаар татажа гаргаха хоолойнууд дулаалагданагүй, сэбэр агаар оруулдаг хоолойнуудта сеткэ, хаалта хэгдэнэгүй. Тиимэһээ хоолойнууд досоогоо сэнтэжэ агаар орохоёо болишоно. Иимэ ушарнууд Бичурын аймагай Логовскиин, Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудта үзэгдэнэ.

Канализаци хадаа малай шабааһа, нойтые газаашань гаргадаг юм. Гэбэшье, буруугаар баригдаһанһаа боложо Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Бичурын аймагай Логовскиин, Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай малай байрануудай канализаци хүдэлнэгүй.

Эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээ колхозой хүтэлбэрилэгшэд абаха ёһотой.

А. Гусев.

ТАСС-эй мэдүүлгэ

Атомна буугаар зэбсэглэгдэһэн, тусхай зорилготой Американ сэрэгэй атомна частьнуудые ондоо гүрэнүүдэй газар дээрэ байгуулха тухай асуудал мүнөө үедэ США-гэй захиргаанай газарта зүбшэгдэжэ байна гэжэ Американ хэблэл мэдээсээ. Баруун Европын, Турциин, Иранай, Японой болон Окинава аралай газар дээрэ иимэ частьнууд байгуулагдахаяа магадгүй. США-гэй бюджет тухай президент Эйзенхауэрэй конгресстэ эльгээһэн бэшэг соонь сэрэгэй иимэ частьнуудые байгуулха тухай хэлэгдэһэн байгаа гэжэ хэблэл тэмдэглэнэ. Энэ асуудалые шухала удхашанартай гэжэ Американ правительство тоолоно гэжэ президентын бэшэг соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Иигэжэ, Американ сэрэгэй базануудай мүнөө байрлаһан хариин гүрэнүүдэй газарые атомна дайнда бэлэдхэхын тулада США-гэй правительствын хэрэглэхэеэ һанаһаниинь элирбэ. Тиихэтээ хамта энэ һанаашалгаяа Американ правительство нюуса бэшэ юумэн гэжэ тоолодог болонхой.

«Хэгдэхэеэ байһан добтолгодо» бэлэн байхын тулада иимэ хэмжээн абтаба гэжэ США-гэй болон бусад оронуудай олониитэ зониие мэхэлхэ гэһэн һэдэлгэ США-гэй правительство хэнэ.

США-гэй правительствын дайшалхы энэ шэнэ ябуулгань юун гээшэб гэжэ асуудал гарана.

Атомна дайнай аюулые Американ правительствын энэ ябуулгын улам һүжэрөөһэниинь элитэ. Хэрбээ США-гэй хархис бүлэглэлнүүдэй атомна дай эхилээ һаань, США-гэй газарһаа атомна дайе холодуулха гэһэн зорилгоор иимэ ябуулгын хэгдэһэниинь элитэ. Тиигэжэ Англиин, Франциин, Баруун Германиин, Италиин, Турциин, Иранай, Японой болон бусад оронуудай газар дээрэ Американ тусхай атомна отрядууд байрлажа, эдэ оронууд нэн түрүүн атомна дайнай аюулда ортохо байна.

США-гэй иимэ дайшалхы түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ, юун болохо тухай атомна дайе бэлэдхэхэ түсэбтөө Холбоото Штадуудай нүхэр татажа байһан оронуудай арадууд эли тодоор ойлгожо байна ёһотой. Тиимэһээ тэдэнэр энэ дайшалхы түсэбые буруушаан эрид тэмсэхэ бэзэ гэжэ Американ хэблэлэй иимэ мэдээсэлые уншаад байхадаа Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд тоолоно.

Иимэ дайшалхы түсэбэй хүсэндэнь оруулагдахада, хүн түрэлтэндэ ушаруулагдаха хохидол гарзын түлөө гансал США-гэй правительство бэшэ, харин атомна дайнда бэлэдхэхын тулада газараа үгэхэеэ зүбшөөжэ байһан гүрэнүүдэй правительствонууд харюусаха байһаниинь ямаршье тайлбаригүйгөөр эли.

Чехословацка Республикын делегаци Советскэ Союзда ерэбэ

БРЕСТ, январиин 24. (ТАСС). Чехословацка Республикын делегаци Республикын Президент Антонин Запотоцкий түрүүтэйгээр гүрэн түрын хэрэгээр мүнөөдэр Советскэ Союзда ерэбэ.

АГИТАТОРТА ТУҺАЛАМЖА

Дэлхэй дээрэхи эгээн демократическа һунгуулиин системэ

1957 оной мартын 3-да аймагай, городской, городуудай районой, сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдтэ депутадуудые манай республикын ажалшад һунгахань.

Худал хуурмаг буржуазна демократиһаа советскэ социалистическэ демократиин булюу һайн шанарые энэ һунгалтын харуулхань дамжаггүй. Үнэхөөрөө бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхые үндэһэ болгон нюуса ёһоор голосоволжа, хэгдэдэг манай һунгалта хадаа дэлхэй дээрэхи эгээн демократическа системэ байһаниие гэршэлдэг.

Бүгэдэниитын һунгуулиин эрхэ тухайда СССР-эй Конституциин 135-дахи статья соо бэшэгдэнхэй. Тус статьягай ёһоор, ухаа муутай хүнүүд, һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүдһээ бэшэ, СССР-эй 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд расова ба национальна, эрэгтэй, эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин ценз, түбхинэһэн һуудал байдал, социальна үг гарбал, зөөри шадалай зэргые ба үнгэрһэн сагай ажаябадалые хамаагүйгөөр депутадуудые һунгалгада хабаадалсаха ба депутадаар һунгагдаха эрхэтэй байдаг. Советскэ һунгуулиин хуули бүгэдэниитын һунгуулиин эрхэ соносхоод лэ хизаарладаг бэшэ, харин энэ эрхээ бүхы гражданинуудай эдлэхэ гурим, арга бии болгоно. Иимэл зорилготойгоор амаралтын үдэр һунгалта үнгэргэгдэдэг гээшэ. 18 часай туршада, үглөөнэй 6 часһаа һүниин 12 час болотор, голосовани үргэлжэлдэг. Тиимэһээ энэ үедэ ажалдаа байһан бүхы хүнүүд: булад шудхагшадшье, паровоз жолоодогшодшье, магазинай наймаалагшашье, харуулда байһан сэрэгшэдшье һунгаха сагаа олодог юм. Һунгагшадай голосовалхада эгээн тааруу байхын тула зоноор үсөөн аад, бэе бэеһээ холо байһан һуурин газарнуудташье һунгуулиин участогуудые эмхидхэхэ гэжэ советскэ һунгуулиин хуули хараалдаг. Аян замда ябаһан поезднуудта, далайда ябаһан суднануудта һунгуулиин участогууд эмхидхэгдэдэг. Һунгалтын үдэр больницада, санаторидо эмнүүлжэ, амаралтын гэртэ амаржа байһан һунгагша хадаа байһан тэрэ газартаал һунгаха эрхэтэй юм. Хэрбээ һунгагшадай списогэй табигдаһан хойно ямар нэгэн шалтагаанһаа ажаһууһан газараа һэлгэжэ, ондоо тээшээ ябаха болоо һаа, ябахынгаа урда тээ ажалшадай депутадуудай нютагай Соведэй гүйсэдкомһоо һунгаха эрхэ гэршэлһэн үнэмшэлгэ абаад, шэнэ ерэһэн газартаа тэрэ үнэмшэлгөөрөө һунгагша һунгаха эрхэтэй гэжэ манай һунгалтын хуули хараалдаг. Ингэжэ манай орондо бүгэдэниитын һунгуулиин эрхэ бэелүүлэгдэдэг.

Тиихэдэ капиталистическэ оронуудай һунгуулиин хуулида бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхые үндэһэ болгон нюуса ёһоор голосовалха тухай баһал хэлэгдэдэг. Тиигэбэшье, бодото байдал дээрээ энэнь худал хуурмаг, ажалшадые мэхэлһэн хэрэг болошодог. Капиталистнууд бодото дээрээ элдэб янзын аргануудые хэрэглэн, хэдэн миллион ажалшадые һунгалтаһаа зайсуулжархидаг. Жэшээлхэдэ, США-да мүнөө болотор ажалшадай һунгуулиин эрхые хизаарлаһан 50 янзын ценз бии юм. США-гэй 18 штадуудта англиийска хэлэн дээрэ уншажа, бэшэжэ шадаха хүнүүд лэ һунгаха эрхэтэй байдаг юм. Нэгэ штадһаа байраяа урилангүй нэгэ жэлһээ үлүү саг соо ажаһууһан һунгагшад лэ США-гэй 48 штадуудта һунгаха эрхэ олодог. Энэ хуулиин ёһоор ажал бэдэржэ, штадһаа штадта нүүжэ ябадаг хэдэн зуу мянган хүдэлмэригүйшүүл һунгаха эрхээ хаһагдана. США-да ажаһуудаг хэдэн миллион негрнүүд һунгалтын эрхэгүй байдаг. 1956 оной ноябрь һарада болоһон президентскэ һунгалтада США-гэй һунгагшадай миил 62 процентнь һунгалтада хабаадалсаһан байна.

Залуушуулые һунгалтаһаа зайсуулхын тула капитализмын оронуудта һунгуулиин эрхэ олохо наһанай хэмжээн үндэр байдаг. Жэшээлхэдэ, США, Англи болон Францида 21 наһа гүйсэһэн, Голландида 25 хүрэһэн хүнүүд һунгаха эрхэ олодог. Олохон капиталистическэ оронуудта, тэдэнэй тоодо Грецидэ, Швейцарида, Мексикэдэ, Аргентинэдэ эхэнэрнүүд мүнөө болотор һунгаха эрхэгүй байһаар. Зарим оронуудта сэрэгэй албахаагшад һунгаха эрхэгүй. Эдэ бүхы хизаарлалтануудһаа боложо, хэдэн миллион ажалшад һунгалтаһаа зайсуулагдана.

Манай орондо бүхы ажалшад депутадуудые һунгаха **тэгшэ** эрхэтэй байдаг. Гражданин бүхэн: ямаршье национальностиин хүдэлмэришэн, таряашан, интеллигент, эрэгтэйшье, эмэгтэйшье хүн тон адли эрхэтэйгээр һунгалтада хабаададаг гээшэ. Һунгагша бүхэн манайда нэгэл голостой юм.

Советскэ һунгуулиин системын ёһоор депутадуудые һунгаха һунгалта **сэхэ** байдаг. Гүрэнэй засагай бүхы органууд, нютагай Соведүүдһээ эхилэн СССР-эй Верховно Совет хүрэтэр, депутадууд гражданинуудаар сэхэ һунгагдадаг.

Сэхэ бэшэ һунгуулиин системэтэй оронуудта арад зоной һунгаһан түлөөлэгшэд парламентын депутадые гү, али президентые өөһэдөө дам һунгадаг юм. Буржуазна оронуудта иимэ сэхэ бэшэ һунгуулиин системэ хэрэглэн, монополинуудта аша туһатай хүнүүдые һунгаха аргатай болодог. Тиигэжэ буржуазна парламентда баяшуулда үнэн сэхэ хүнүүд һунгагдадаг гээшэ. Иимэ гуримаар Голландиин, Швециин парламентын дээдэ палата, мүн США-гэй президент һунгагдадаг. Англиин парламентын дээдэ палата (лорднуудай палата) һунгагдадагшьегүй, харин һууринуудые үг гарбалаараа эзэлдэг гү, али томилогдодог юм.

Сэхэ һунгалта юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, хэнэй түлөө голосоо үгэжэ байһанаа, гүрэнэй ба ажалшадай аша туһые хамгаалха эрхэ хэндэ олгожо байһанаа һунгагша голосовалха үедөө мэдэжэ байдаг. Тиигээд тэрэ депутадайнгаа түлөө сэхээр голосоо үгэдэг бшуу. Тиигэжэ депутат һунгагша хоёрой хоорондо нягта холбоон байгуулагдадаг. Энэнь Соведүүдэй, мүн депутадайшье хүдэлмэриие һайжаруулхада, шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэдэ, хүдэлмэриин дутагдалнуудые дары усадхахада ажалшадай эрилтэнүүдые саг болзортонь хангахада туһална. Хэрбээ депутадай һунгагшадай найдабари дүүргээгүй һаань, тэрэниие һунгагшадай олонхиин шиидхэбэреэр дуудан бусаажа болохо юм.

Советскэ һунгуулиин хуули хадаа **нюуса ёһоор** голосовалгые тон наринаар сахидаг. Һунгуулиин нюусые хамгаалхын тула хэрэгтэй бүхы хэмжээнүүд абтадаг. Һунгалтын нюусые эбдэһэн хүн хуулиин ёһоор хатуугаар хэһээгдэдэг.

Советскэ һунгуулиин хуули һунгагшадай эрхые наринаар сахин хамгаалдаг. Жэшээлхэдэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведтэ һунгаха ба һунгагдаха эрхээ Бурят-Монголой АССР-эй гражданинай бэелүүлхэдэнь хэн нэгэнэй хүсөөр, хуурмагаар айлгажа гү, али эдишэ үгэжэ һаад, гасал ушаруулаа хадань Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагай, городской, городууд доторхи районуудай, сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай дүримэй 112-дохи. 113-дахи статьянуудай ёһоор гэмтэ нюур хоёр жэлдэ хүрэтэр сүүдэй шиидхэбэреэр түрмэдэ хаагдаха юм. Соведэй тушаалта хүнэй гү, али һунгуулиин комиссиин гэшүүнэй һунгуулиин документнүүдые хуурмагаар зохёоһон гү, али һунгагшадай голосуудые зорюута буруугаар тоолоһон байбал, тэрэ 3 жэл хүрэтэр түрмэдэ хаагдахаар сүүдээр шиидхэгдэхэ юм.

Манай орондо һунгалта хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциин хани барисаатай оршон байдалда үнгэрдэг. Манай орондо мүлжэгшэ ангинуудай усадхагдаһан дээрэһээ арад зоной хүсэл зоригые буруутуулха гэһэн оролдолго, һэдэлгэ байдаггүй.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулида бэлэдхэл партиин XX съездын болон КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон үргэн ниитэ арад зоной ажалай ба политическэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрхэеэ байна.

Бурят-Монголой ажалшад Коммунистическэ партиингаа табиһан түүхэтэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула социалистическэ мүрысөө ехээр дэлгэрүүлнэ, предприяти, колхоз, МТС, совхоз бүхэнэй доторойн арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэжэ, түсэбтэ даалгабаряа дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Манай республикын ажалшад Российска Федерациин ажалшадтай нэгэн хамта Коммунистическэ партяа ба Советскэ правительствоёо тойрон бүри нягтаар жагсажа, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиие угтахань дамжаггүй.

Б. БАЙМИН, КПСС-эй обкомой лектор.

Манай республикын һонин

Үбгэн колхозник малажал дээрэ хүдэлнэ

Кяхтын аймагай Ехэ Нугын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ артельдэ 75 наһатай үбгэжөөл Бадматар Жигжитович Цоктоев ажаһуудаг. Тэрэ 23 жэлэй туршада малажал дээрэ хүдэлнэ. 1956 ондо 190 толгой эбэртэ мал харууһалха зуураа, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулжа шадаа.

Оролдосотой һайн ажалайнгаа түлөө үбгэн колхозник ажалта үдэртөө ехэ олзо доход абаба. 1956 ондо 1060 ажалта үдэр олоод, 45 пүүд талха абаа. Мүн һара бүри авансаар 200 түхэригһөө доошо бэшэ мүнгэ абажа байгаа. Мүнөө жэлэй тоосооной ёһоор 300 килограмм амидын шэгнүүртэй үхэр абаха болобо.

„Үдэрэй һонинууд“ гэжэ журнал түрүүшынхеэ гаргагдаба

«Үдэрэй һонинууд» гэжэ журнал Кяхта городой Культурын ордондо һаяхан гаргагдаба. Энэ журналай статья, мэдээсэл бүхэниинь саарһан дээрэ барлагдахагүй юм. Харин журналда орохо статья бүхэниие бэлэдхэл һайнтай лекторнүүд, элдэб мэргэжэлтэд хөөрэжэ үгэхэ байна.

Тус журналда оруулагдаһан статьянуудые олон хүн уншажа үгөө. Уласхоорондын байдал тухай асуудалые культпросвет училищиин директор Шадонов, Мельбурнда болоһон олимпийскэ наадануud тухайда училищиин багша нүхэр Денисова, Газар дэлхэйдэмнай Марсын тон дүтэлөөд байһан тухай хөөрөөе нүхэр Залыгина, Москвада болохо залуушуулай бүхэдэлхэйн фестиваль тухай хөөрөөе комсомолой райкомой гэшүүн нүхэр Ветошникова гэгшэд хэбэ.

Эндэ хэгдэһэн хөөрэлдөөе суларгашад ехэ һонирхон шагнаба. Хөөрэгшэдһөө тэдэ олон асуудалнуудые һураба.

«Крокодил Кяхтада ерэбэ» гэһэн гэрэл-газетэ удаань харуулагдаа. Уранһайханай самодеятельностиин коллективэй концерт, мүн элдэб наадан, хатар болобо. **А. Катаев.**

Колхознигуудта концерт харуулагдана

Закаменай аймагай центртэхи уранһайханай самодеятельностиин коллектив колхозуудаар ябажа концерт, наадануудые харуулна. Тиигэжэ шэнэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо Утаата-Далахай, Санагада наада харуулба. Дуушад П. Цыренов, М. Цыденов, Б. Гурожапов, Б. Доржиев гэгшэд бурят дуунуудые гоё һайханаар дуулаа. Хууршан Д-Н. Цыбиков олон бурят дуунуудые шадамар бэрхээр наадаба.

Гэбэшье, программань ганса дуунуудаар зохёогдоһон. Зүжэг, хатар, шүлэг болон бусад һонирхолтой зүйлнүүд харуулагданагүй.

Т. Охинова.

Сэлэнгын уһанзамшадай уранһайханай самодеятельностиин коллектив залуушуулай Бүхэсоюзна фестивальда үнинэй бэлдэжэ эхилэнхэй.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галя Полегуева, Римма Прутовая гэгшэд шэнэ ба боро газар тухай частушкые дуулажа байна.
В. Муллерай фото.

Хойто-Байсын культбаза

Хойгуураа Хойто-Байса гэжэ хадаар халхалаатай, хадын урдахи нэмэрюун газарта «Байгал» колхозой 4-дэхи фермэ оршоно. Колхозой үнинэй адуушан Цэрэнжаб Будаев энэ фермые даажа байдаг. Эндэ 1953 ондо тус колхозой партийна болон комсомольско организациин үүсхэлээр культбаза түхеэрэгдэһэн юм. Культбазадань Санагын сельпо эдеэ хоол болон малшадта шухала хэрэгтэй зүйлнүүдые асардаг байна.

Тудхалта голоор долоон газарта мал үбэлжэдэг. Хойто-Байсын культбазада политическэ, уранһайханай номууд элбэг юм. Үдэшэниинь ажалайнгаа һүүлээр Ондольто, Урда Байса, Эшүүнтэ, Боориин хаяа гэжэ газарай гүүртэнүүдһээ малшад ерэжэ, сүлөөтэй сагаа сэнгэлиг хүхюунээр үнгэргэдэг байна. Шатар, домино, даам гэхэ мэтээр малшад наададаг. Тэндэ «Родина» гэжэ радиоприемник тодхогдонхой. Энэ фермэ колхозойгоо центрһээ хорёод километрын газарта байдаг. Малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдана. Колхозой партийна организациин агитатор культбазада суглаа, зүблөө, лекци, хөөрэлдөө хододоо үнгэргэнэ. Мүн эндэ харуулан ойлгуулха агитаци (диаграмма, плакат, лозунг гэхэ мэтэ) бэлдэгдэнхэй.

Гэбэшье, культбазадань дутагдалнууд үшөөл бии. Тэндэнь кино харуулжа боломооршье һаань, малшадта нэгэшье харуулагданагүй. Культбазадань аптечкэ гэжэ байхагүй. Мүн медицинскэ туһаламжа малшадта үзүүлэгдэнэгүй.

Оронгодойн голой фермэ дээрэ радиоприемнигуудһаа ондоо юуншье байхагүй. Энэ голдо колхозой гурбан фермэ, хониной нэгэ отара, гунан сарнуудай нэгэ гүүртэ бии юм. Эндэхи малшадта улаан булан түхеэрэгдэбэл, һайн байгаа гэжэ һанагдана.

Теэд энэ голой малшад банида орохо аргагүйдэнэ. Баниин хуушан гэр бии, теэд тэрэниие заһабарилха гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд һанаандаа оруулнагүй.

Малшадай культурна ажаһуудалай эрилтые гүйсэд дүүрэнээр хангажа, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха талаар колхозой правлени, партийна организаци хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

С. Тарбаев.

Һонин ушар

Капканда ороһон шэлүүһэн

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн Шойен Намжилов нэгэтэ һалхитай хүйтэн үдэр ойдо дүтэшэг газарта үхэрөө адуулжа байба ха. Тиигэжэ байтарынь гэнтэ үхэрэй үүгэнэлдөөн, буха сарнуудай бүрхирхэ абяан гаража, эзэнтэеэ үхэр адуулалсадаг хоёр хоройшо нохой абяанай гараһан газар тээшэ буугай һомон шэнгеэр шууяжа ябашаба.

«Гэгээн сагаан үдэр дунда үхэртэмни шоно оробо гээшэ гү» гэжэ сошоһон үхэршэн мориндоо мордожо, үхэрнүүдэй сугларһан газарта ошобо. Үхэрнүүдтээ дүтэлэн ерэхэдэнь томо гэгшын боро хүхэльбэ «нохой» капканда орошонхой, унажа ябаад үхэрнүүд соогуур гүйжэ байба. Үхэршэн Намжиловай зүрхөө доро даража модо шулуу бариһаар дүтэлжэ ерэхэдэнь, томо шэлүүһэн шонын капканда орошонхой байба ха. Тэрэниие үхэршэн хоёр нохойтоёо хамһажа, алаа һэн.

Ц. Дандаров.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ Г. К. ЖУКОВ ДЕЛИ ЕРЭБ[Э]

ДЕЛИ, январиин 24. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Индиин правительствын уряалаар СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков мүнөөдэр Делидэ ерээ. Генерал-полковник Н. О. Павловский, вице-адмирал И. Д. Елисеев, генерал-лейтенантнууд Н. П. Дагаев, Л. М. Китаев Г. К. Жуковтай суг ябалсана.

Индиин оборонын министр д-р К. Н. Катджу, ороноо хамгаалга эмхидхэхэ министр М. Тьяги, зам харилсаанай министр Дж. Рам, оборонын министрын орлогшо С. С. Маджитхиа, гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо А. К. Чани, Индиин армиин штабай начальник генерал С. М. Шринагеш, далайн-сэрэгэй флодой штабай начальник вице-адмирал Карлейль, Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй главна командалагша ба штабай начальник авиациин маршал С. Мукерджи, Г. К. Жуковые угтахын тулада аэродром дээрэ ерээ.

Дипломатическа корпусой гэшүүд, хариин оронуудай сэрэгэй атташенүүд, Индиин олониитын түлөөлэгшэд, Индиин, Советскэ болон хариин бусад оронуудай хэблэлэй, радиогой түлөөлэгшэд Г. К. Жуковые угтахада байлсаа.

СССР-һээ Индидэ байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд посол М. А. Меньшиков түрүүтэйгээр, сэрэгэй атташе полковник Г. Н. Павлов, далайн-сэрэгэй атташейн уялгые дүүргэгшэ гурбадахи рангын капитан В. Г. Дякин, Делидэ байдаг советскэ бүхы колони Г. К. Жуковые мүн лэ угтаа.

Тогтоогдоһон сагта, нютагай сагаар 12 час 30 минутада мүнгэтэн ялалзаһан «ТУ-104» самолёт ерэжэ бууна. Тиигээд, угтагшадай байһан талмайн дэргэдэ ерэжэ зогсоно.

Маршал Г. К. Жуков самолёдһоо гарана. Оборонын министр Катджу, ороноо хамгаалга эмхидхэхэ министр Тьяги, зам харилсаанай министр Рам, оборонын министрын орлогшо Маджитхиа Г. К. Жуковые хани халуунаар амаршална. Гоё һайхан гүрэлөө сэсэгүүдые Г. К. Жуковта барюулаа. «Амаршалгын салют» гэжэ баярай маршые оркестр наадаа. Маршал Г. К. Жуков хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа гараа.

Удаань дипломатическа корпусой гэшүүдтэй, хариин оронуудай сэрэгэй атташенүүдтэй, советскэ колониин гэшүүдтэй Г. К. Жуков мэндэшэлэлсээ. Министр Катджу микрофоной үмэнэ амаршалгын үгэ тобшохоноор хэлээ.

Советскэ Союзай бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые командалагшын эндэ ерээд, намтай зэргэлжэ байһандань бидэнэр бултадаа баясанабди. Энэ айлшалгаһаа уламжалан манай, Советскэ Союзай хоорондо тогтоһон һайн харилсаан бүри үргэдэхэ гэжэ би этигэнэб. Энэ айлшалгатнай танда һонирхолтой байха гэжэ би найданаб. Манай оронии е, манай сэрэгэй эмхи зургаануудые болон частьнуудые, манай культурна эмхи зургаануудые та дуратайгаар хараха, манай экономикые һайжаруулха талаар хэгдэжэ байһан хүдэлмэритэй танилсаха байнат. Манай премьер-министр Неругэй СССР-тэ ошоходонь советскэ арад тон хани халуунаар угтаа һэн. Энээнииень манай арадууд баясхалантайгаар тэмдэглэһэн байгаа. Маршал Н. А. Булганиниие болон Н. С. Хрущевые Индидэ угтаха золтой байгаабди, мүн таниие бидэнэр ехэ баяртайгаар угтажа байнабди гэжэ К. Н. Катджу хэлээ.

Нүхэр Г. К. Жуков иимэ мэдүүлгэ хээ:

«Хүндэтэ г-н оборонын министр! Хүндэтэ ханинар! Индидэ ерэхые хани ёһоор уриһанайнь түлөө Индиин правительствода, премьер-министр г-н Джавахарлал Нерудэ ехэ баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Индидэ — эртэ урдын ба агууехэ соёл культуратай орондо ерэхые би үнинһөө хойшо хүсэдэг байгааб. Индидэ байха үедөө арадтайнь, экономико болон культураяа хүгжөөлгэдэ тэрэнэй амжаһан туйлалтануудтай танилсаха байнаб.

Индиин арадтай хани бари[лсаа]найнгаа үргэдэн, бэхижэжэ [...] һанда советскэ хүнүүд угаа е[хэ] баясадаг. Г-н Джавахарлал Н[ерууэ]гэй Советскэ Союзда, Н. С. Хру[щев] ба Н. А. Булганинай Индидэ [айл]шалһан түүхэтэ аяншалгануу[д] хойшо энэ хани барисаамнай [...] түргэнөөр хүгжэжэ байна. Ша[...] һаа олон ханинартай байха [...] оролдодог дээрэһээнь манай а[...] ехэ арадуудай хани барисаан у[лам] ехээр бэхижэнэ.

Индиин арадта советскэ ара[д] ехэ дуратайгаар, хани ёһоор [...] дажа байһыень дамжуулан мэд[...] хэ зуураа, эб найрамдалай ба [...] түрэлтэнэй золтой жаргалтай е[...] дүйн нангин хэрэгые хамгаал[ха] тулада советскэ хүнүүд хүсэ ша[...] лаа сашадаашье гамнахагүй гэ[...] хүндэтэ ханинар, таанадые [...] дуулхые би хүсэнэб.

Индидэ айлшалалгаһаамни ул[ам]жалан манай хани харилсаа[н] улам бэхижэхэ, арадуудная ү[...] бүри ехээр ойлголсодог бол[...] байгаа гээшэ һаань, би баясаха [бай]наб. Хани халуунаар угтаһанайт[ай] түлөө таанадта бултандатчай [...] баясхалан хүргэхыемни, Индиин [на]циональна һайндэр—республи[кын] үдэрөөр дашарамдуулан Инд[иин] арадые амаршалхыемни, тэдэ[нэй] һайниие хүсэхыемни зүбшөөгыт.

Индиин болон Советскэ Сою[зай] арадуудай хоорондохи хани ба[риі]саан мандаха болтогой!»

Маршал Г. К. Жуков, мүн уг[таг]шад автомашинануулта һуужа Х[ай]дерабадска ордон тээшэ ошоо.

Маршал Г. К. Жуковай айлш[алжа] ерэһые Индиин столицын олон[...] тэ ехээр һонирхоно. Г. К. Жуко[вай] портредые болон намтарые Дел[иин] бүхы томо газетэнүүд мүнөөдэр [нийт]лилбэ.

Советскэ Союзай Маршал Г. [К.] Жуков Индиин республикын о[бо]роны министр К. Н. Катджу[тай], мүн президент Прасадта мүнөө[дэр] айлшаар ошоо. СССР-һээ Инд[идэ] байдаг посол М. А. Меньши[ков] Г. К. Жуковтай суг ябалсаа.

Чехословакиин Республикын делегаци Советскэ Союз орохоёо мордоб[о]

ПРАГА, январиин 24. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентство иигэжэ дамжуулна:

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар Чехословакиин республикын делегаци гүрэн түрын хэрэгээр Советскэ Союз орохоёо январиин 23-най үдэшэ мордоо. Чехословакиин Республикын президент Антонин Запотоцкий (толгойлогшонь), Премьер-министр Вильем Широкий, КПЧ-гэй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Антонин Новотный, премьер-министрын орлогшо Вацлав Копецкий, гүрэнэй түсэблэлгын управлениин түрүүлэгшэ-министр Отакар Шимунек, КПЧ-гэй ЦК-гэй секретарь Иржи Гендрих, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Вацлав Давид, барилгын асуудалнуудые эрхилхэ гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ-министр Эмануил Шлехта, гадаадын худалдаа наймаанай министр Рихард Дворжак, Элүүрые хамгаалгын министр Йозеф Плойгар, Национальна оборонын министр генерал-полковник Богумир Ломский, Нютагай промышленностиин [ми]нистр Йозеф Кисели, этигэмжэ[...] дэй корпусой түрүүлэгшэ Рудол[ьф] Стрехай, Чехословакиһаа СССР[-тэ] байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ [по]сол Яромир Вошаглик гэгшэд[...] делегаци бүридэнэ. СССР-һээ [Че]хословакида байдаг Онсо ба Бүр[ин] эрхэтэ посол И. Т. Гришин де[ле]гацитай суг гаралсаа.

Прагын вокзал дээрэ делегаци[е] халуунаар үдэшэн мордохуулга б[о]лоо.

КНР-эй Гүрэнэй соведэй Премьер Чжоу Энь-лай Дели ерэбэ

ДЕЛИ, январиин 24. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай мүнөөдэр Делидэ ерээ. КНР-эй Гүрэнэй соведэй Премьерэй орлогшо маршал Хэ Лун, мүн бусад хүнүүд эндэ ерэлсээ.

КНР-эй Гүрэнэй соведэй Премьер Чжоу Энь-лайе Индиин Премьер-министр Неру аэродром дээрэ угтаа.

Газетэнүүдэй корреспондентнүүдэй табиһан хэдэн асуудалнуудта аэродром дээрэ буугаад байхадаа, Чжоу Энь-лай харюусаа. Венгридэхи байдал түхэл гуримдаа хүсэд оронхой, саашадаа бүри һайжарха гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Советскэ Союзда, Польшодо болон Венгридэ айлшалжа ерэһэм[найм] социалистическэ оронуудай хооро[н]дохи харилсаа һайжаруулха [...] бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалаа гэ[жэ] найданаб гээд Чжоу Энь-лай хэл[ээ].

Чжоу Энь-лай Делидэ нэгэ [...] ноод, үглөө үглөөгүүр албан хэ[рэ]гээр Непал орохо юм. Мүнөөдэр [тэ]рэ Индиин премьер-министр Не[ру]тэй уулзаха юм.

АРАБ АРАДУУД ЭРХЭ СҮЛӨӨТЭЙ, БЭЕЭ ДААНХАЙ БАЙХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

Атлантикаһаа Энэдхэгэй ехэ далай хүрэтэрхи (Африкын ба Азиин) үргэн уужам дайдые эзэлдэг араб оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн хүсэтэйгөөр хүгжэн дэлгэржэ байнхай. Эдэ оронуудай арадууд Зүүн зүгэй ондоо арадуудтай хамтадаа эрхэ сүлөөтэй бэеэ даанхай болохын түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Колониин зоболонто байдалые усадхахын түлөө тэмсэлые һаатуулха, алдаһан үлэмжэ эрхэеэ тэхэрюулхэ ба элбэг баян ашаг олзо олодог газарые бусаан абаха гэжэ колонизаторнууд али бүхы аргаар, зэбсэгтэ түримхэйлгэ хэхэ хүрэтэрөө, оролдодог байна. Теэд энэ һэдэлгэнь хэзээшье бүтэхэгүй.

ҮНГЭРҺЭН САГАЙ КОЛОНИАЛЬНА БАЙДАЛ

Египет, Сири, Ливан Ирак болон бусад зарим араб оронууд дүрбэн зуугаад шахуу жэлдэ Оттоманска империин дарлалта доро байһан юм. Турецкэ дарлагшад арабуудай үндэһэ яһанай нэрэ түрые доро дарадаг, тэдэниие тонодог, дээрмэдэдэг, хайра гамгүй хатуу шангаар мүлжэдэг байгаа.

XIX зуун жэлэй туршада, XX зуун жэлэй түрүүшын 25 жэл соо араб оронууд бултадаа шахуу европейскэ оронуудай хоорондо хубаагдаһан байгаа.

*) Марокко, Алжир, Тунис, Ливи, Египет, Судан, Сири, Ливан, Ирак, Иордани, Саудовска Арави, Йемен болон бусад араб оронуудта 80 миллион шахуу хүн зон ажаһуудаг.

Франци марокканска хойто талын багахан хубиием испанска колонизаторнуудта үгөөд, Алжирта, Туниста, Мароккодо зонхилдог болоһон юм. Англи Египедые ба Суданиие эзэмдээд, өөһэдынгөө хахад колонинууд болгоо һэн. Итали нютагайнь угсагаатанай эсэргүүсэлтые даража, Ливиие эзэмдэһэн байгаа. Империалистнууд дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр араб оронуудые бүримүһэн хубааһан юм.

Араб хоёрхон орон—Саудовска Арави, Йемен—национальна бэеэ даанхай байдалаа хамгаалжа шадаһан юм.

Империалистнууд араб оронуудые эзэмдээд, тэдэниие өөрынгөө промышленностьда шухала, үнөөр химда түүхэй эдүүдые абаха ба худалдаха, гам хайрагүйгөөр мүлжэхэ ба дээрмэдэхэ газар болгоһон байгаа.

Ашаглахада таарамжатай зохид, үрэжэлөөр һайн газарнууд ба баялигууд, мүнгэн сан ба гадаадын худалдаа наймааниинь империалистнуудай һабарта ороо һэн. Жэшээлхэдэ, Алжиртахи эдлүүриин газарай 80 процентнь мүнөө хүрэтэр бүлэг колонизаторнуудай гарта байһаар. Харин тэндэхи хэдэн миллион таряашад газаргүйдэн зобожо байдаг. Араб оронууд баруун гүрэнүүдтэ түүхэй эдүүдээ абтадаг, аграрна дахуулнууд болоо. Египет, тэрэшэлэн Судан ланкаширска бүд нэхэгшэ ехэ баяшуулай хүбэн абадаг газар, Алжир — Францида хэрэгтэй хүдөө ажахын зүйлнүүдые үгэдэг газар болоһон байгаа. Колонизаторнууд араб оронуудтахи үйлэдбэрилгын хүсые зорюута гэдэргэнь татадаг, нютагай буржуазин үйлэдбэри эрхилхэ гэһэн ябуулгада али болохоор һаад хэдэг; тиихэ зуураа араб тосхондохи феодальна харилсаануудые дэмжэдэг байба.

Политическэ талаарнь абабал, араб оронууд баруун гүрэнүүдһээ элдэб янзаар дулдыдадаг болошоһон юм. Гэбэшье, колониальна зонхилолгын уг удхань нэгэл байна. Бүхы араб оронуудай арадууд гүрэнэй хүтэлбэриһөө зайсуулагданхай, демократическа али бүхы эрхэһээ хаһагданхай байшоо. Бүхы эрхэ засаг колониальна ноёд түшэмэлнүүдэй гарта ороод нютагай хүн зониие өөһэдынгөө дура зоргоор гэмнэдэг, хэһээдэг байгаа.

Араб арадууд хариин богоолшологшодой үмэнэ хэзээшье һэхэрэн һүгэдөөгүй юм. Араб оронуудые эзэмдэһэн түүхые абаад үзэбэл, мүн баһа колонизаторнуудта эсэргүүсэн, өөрынгөө эрхэ сүлөө ба национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тус оронуудтахи арадуудай тэмсэһэн баатар габьяата тэмсэлэй түүхэ бололсоно. Колониальна гүрэнүүдэй сэрэгүүд арабска оронуудта — Алжирта, Египедтэ, Сиридэ гү, али Ирагта добтолон ороһон түрүүшынгээ үдэрһөө хойшо арабуудай үсэд шанга эсэргүүсэлгэтэй ушарһан байна. Жэшээлэн хэлэбэл, буу зэбсэгэй талаар һураггүй булюу байһан французска колонизаторнуудта Алжирые эзэмдэхынь тула 17 жэл, Ливиие мэдэлдээ оруулхынь тула итальянска колонизаторнуудта — 20 шахуу жэл хэрэгтэй болоһон байгаа.

Арабска оронуудтахи колониальна гуримуудые усадхахын түлөө хүдэлөөн энэ зуунжэлэй. 20-ёод онуудта, Агууехэ Октябриин хүсэн түгэс сүлөөрүүлхы сурталай нүлөөн доро илангаяа үргэн ехээр дэлгэрээ. Араб оронуудтахи арад түмэн өөһэдынгөө национальна сүлөөрэлгын түлөө үнэн сэхэ тэмсэлдэжагсан бодоо. Араб буржуазиин партинуудһаа гадна, мүн хүдэлмэришэн ангиин залуу партинууд эмхидхэгдэжэ, политическэ тэмсэл толгойлдог болонхой, национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые сэхэ шууд болгоһон хүдэлмэришэдэй эмхидэмэл хүдэлөөн хүгжэн мандаа.

БЭЕЭ ДААҺАН ХҮГЖЭЛТЫН БА НАЦИОНАЛЬНА ТАЛААРАА ДЭБЖЭЛТЫН ЗАМ ДЭЭРЭ

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр, империализмын колониальна ёһо гуримай улам саашадаа һандаржа, арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй эршэмтэйгээр дэбжэн дэлгэржэ байха үедэ араб оронуудай политическэ карта үнэхөөрөө хубилаа.

Дайнһаа хойшо үнгэрһэн үе соо Египет, Сири, Иордани, Ливан, Ливи, Судан, Марокко, Тунис мэтын бэеэ дааһан араб гүрэнүүд бии болоо.

Бэеэ дааһан араб оронуудай уласхоорондын нэрэ хүндэнь жэл бүри улам ехэ болоно. Юундэб гэхэдэ, эдэ оронууд национальна бэеэ дааһан, гүрэнэй сүлөөтэ эрхэеэ бэхижүүлгэдэнь туһалхаар, эб найрамдалта гадаадын тусхай политика бэелүүлдэг байна. Египет, Сири, Саудовска Арави, Йемен ба бусад араб гүрэнүүд тиимэл хараа бодолтойгоор Азиин болон Африкын оронуудай Бандунгдахи түүхэтэ конференцидэ хабаадаа һэн, Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор эдэбхитэй ябуулга хэжэ байнхай.

Гүрэнэй талаараа бэеэ даахатайнь хамта колониальна дарлалтые эсэслэн усадхаха, феодальна үлэгдэлнүүдые үгы хэхэ, национальна экономико, культура ба арад түмэнэй ажа амидаралай хэмжээе дээшэнь дэбжээхэ зорилгонууд араб оронуудай үмэнэ табигдаа. Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэһээ араб оронуудай бэеэ дааһан байдалай саашанхи хүгжэлтэнь, тэдэнэй гүрэнэйнь сүлөөтэ эрхэ нилээд дулдыдаха байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Египет, Сири, Иордани болон бусад араб оронууд колониальна дарлалтын үлэгдэлнүүдые үгы хэхын түлөө тэмсэлдэ, бэеэ дааһан байдалаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ горьтой амжалта туйлаа. Араб оронуудтахи колонизаторнуудай хэрэгтэнь египет арад илангаяа шанга сохилто хэһэн байна. Египет 1956 оной зун Суэцкэ каналай компаниие национальна мэдэлдээ оруулжа, тэрэнэй газар дээрэхи колониальна дарлалтын һүүлшынь түшэг тулгууриие усадхаа. Англо-иорданиин 1948 оной договорые Иорданиин парламентын һаяхан болюулһан тон шухала ушарые тэмдэглэнгүй орхижо болохогүй байна.

Бэеэ дааһан араб гүрэнүүд национальна ажахые хүгжөөхэ, өөһэдын индустриальна базатай болохо хэрэгые ехэ удхашанартайда тоолодог. Араб Зүүн зүгтэхи хэдэн олон оронууд дотор экономическа байгуулалта эрхилхэ ба үйлэдбэриин талаар урдынгаа гээгдэл усадхаха түсэбүүдые тодорхойлон зохёогоод, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, Сириин правительство зургаан жэл[эй] (1955—1960 онуудай) түсэб зох[ёо]гоо.

Хуушанай хархис засаг үгы [хэ]жэ, республиканска ёһо гурим [эм]хидхэн байгуулһанайнгаа һүүл[ээр] Египедэй правительство орон до[тоо]роо улас түрын ба ажахын тала[ар] зарим тэды шэнэдхэлгэнүүдые [хэ]жэ эхилһэн байха юм. Жэшээлхэ[дэ], королиин бүлэнэрэй ба хархис [...] лэгүүдэй эзэмдэжэ байһан тон е[хэ] хэмжээтэй газарые хуряа[н] абаһан ябадал, тэрэшэлэн агра[рна] реформо хэхэ тухай хуулиие 19[52] оной сентябриин 9-дэ тунхагла[һан] ушар Египедэй шэнэ правитель[ст]вын түрүүшынь хэмжээ-ябуул[га]нуудай нэгэн байгаа. Тэрэ шэ[нэ] хуулиин ёһоор эдлүүриин газар[ай] дээдэ хэмжээн 200 феддан (84 ге[к]тар) байхаар тодорхойлогдонхо[й]. Энээнһээ үлүү гараһан бүхы газ[ар] помещигүүдһээ абтаад, газара[й] бага, газаргүй египет таряаш[а]феллахуудай дунда һубарюул[ж]түлэхэ түлөөһэтэйгөөр хубаажа [ү]тэхэ юм.

Араб эгээн һаянай гүрэн[үүд] — Судан, Марокко ба Тунис аж[а]хын ба соёл болбосоролой тала[ар] дэбжэлтэ туйлаха хэмжээ ябуул[га]нуудые мүн лэ хараалһан байна.

Гэбэшье, араб арадууд хиль[...] саанахи хобдог түримхэй [...] сэнүүдэй, орон доторхи харх[ис] бүлэгүүдэй үсэд эсэргүүсэлтые д[а]бахын түлөө тэмсэхэ ушартай б[о]лоно. Тэдэ хүсэнүүд ба бүлэгү[үд] араб оронуудай зүб замаар д[а]шаһан һайшаалтай хүгжэлтые һа[а]туулха, гэдэргэнь татаха гэжэ а[ли] бүхы аргаар оролдоно.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—37-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00332. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 48.